

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Tussen macht en onmacht. Een politieke biografie van Anthonie van der Heim (1693-1746)

Dral, W.J.

Citation

Dral, W. J. (2016, October 5). *Tussen macht en onmacht. Een politieke biografie van Anthonie van der Heim (1693-1746)*. Uitgeverij Verloren, Hilversum. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/43440>

Version: Not Applicable (or Unknown)

License: [Licence agreement concerning inclusion of doctoral thesis in the Institutional Repository of the University of Leiden](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/43440>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Cover Page

Universiteit Leiden

The handle <http://hdl.handle.net/1887/43440> holds various files of this Leiden University dissertation.

Author: Dral, W.J.

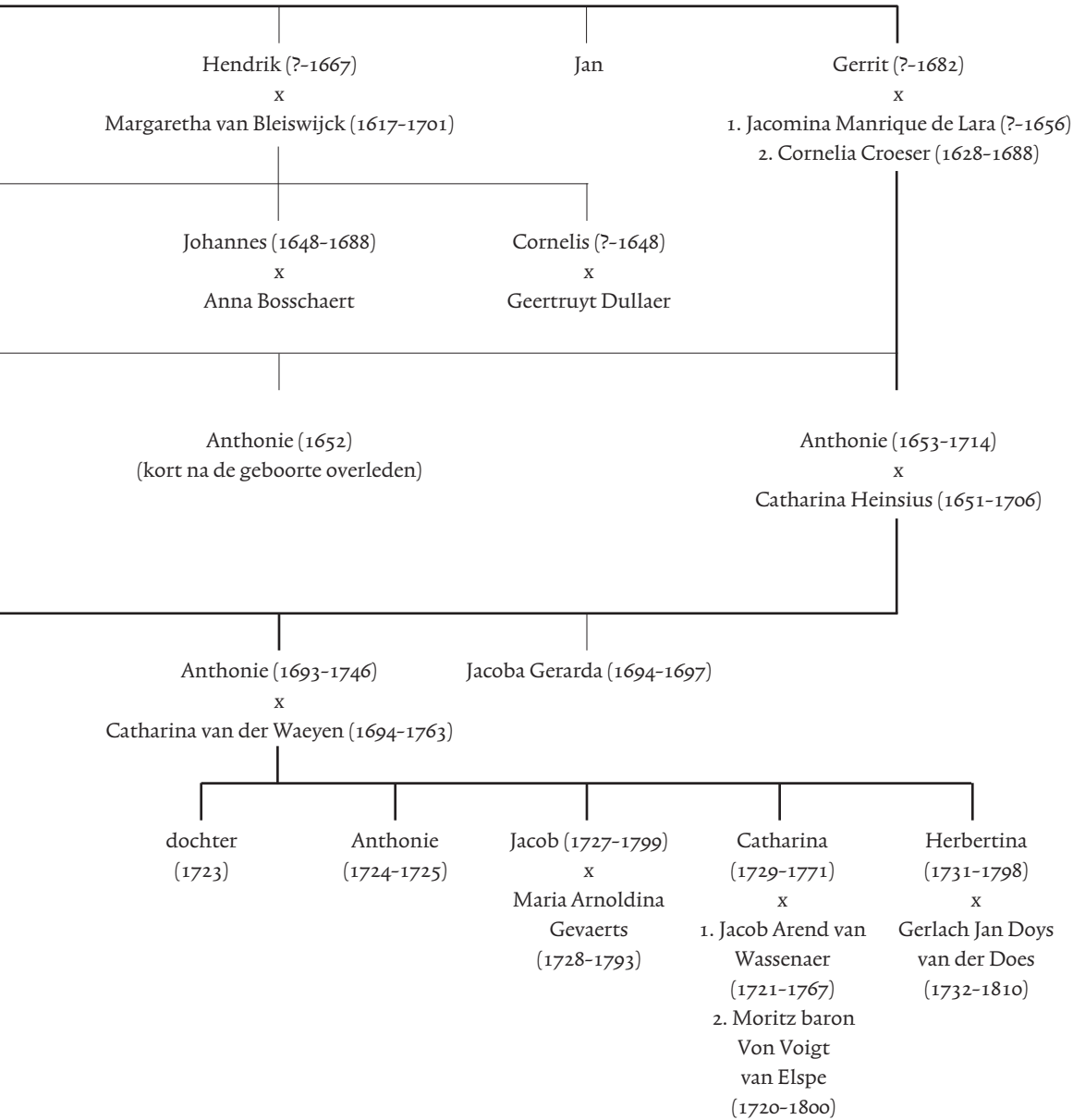
Title: Tussen macht en onmacht. Een politieke biografie van Anthonie van der Heim 1693-1746

Issue Date: 2016-10-05

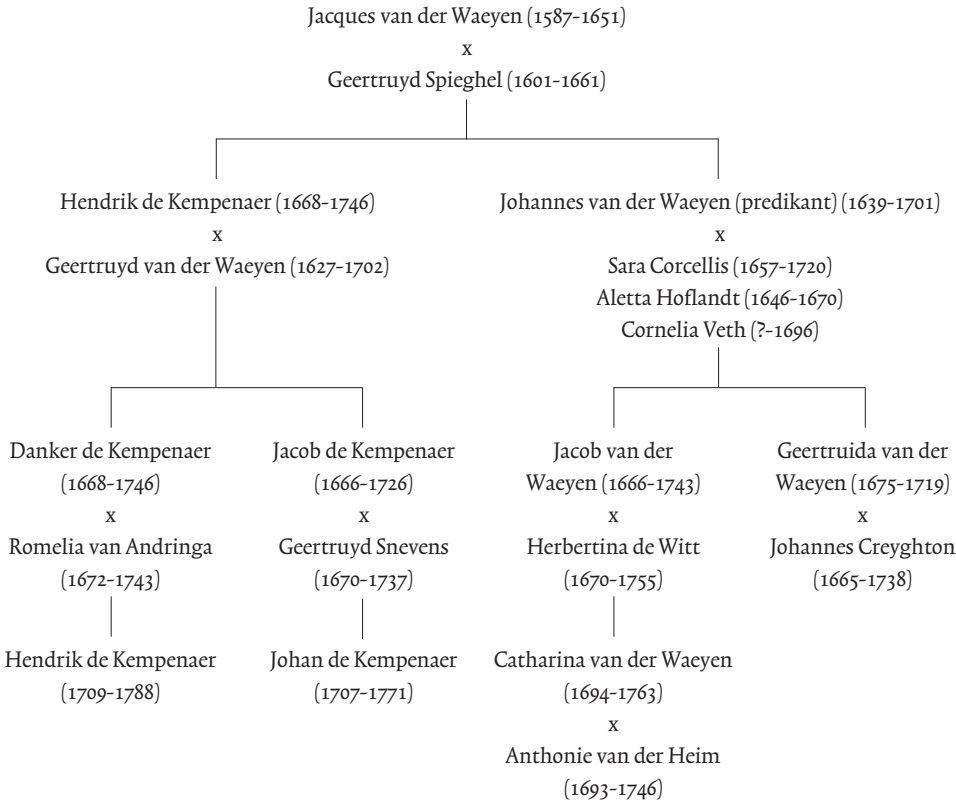
Bijlagen

Bijlage 1

Bijlage 2 Beknopte genealogie familie Van der Waeyen

**Bijlage 3 Verdeling werkzaamheden over de secretarissen
van de Generaliteitsrekenkamer**

Datum	Behandelde zaken	Secretaris Van der Heim	Secretarissen De Veer (overlijden 2-4-1717), Van der Goes
		Rekenmeesters	Rekenmeesters
4-10-1713	Controle rek. Van Dolen ontvanger van Bouchain	Leidekker	
2-1-1716	Onderzoek naar verkoop Generaliteitsgoederen	Vrijbergen, Pesters	
27-1-1716	Afhoren rekeningen verschillende admiraliteiten	Vrijbergen, Pesters	Vrijbergen, Pesters
6-3-1716	Rapport over sluiten rek. van Cazier de Breucq ontvanger bisdom Doornik	Vechoven, Leidekker	
17-3-1716	Bij controle Admiraliteit van de Maze: comptoiren opgericht zonder autorisatie	Vrijbergen, Pesters	Vrijbergen, Pesters
15-6-1716	Conferentie over loquatus' op de rek. van de OG van de Admiraliteit van de Maze	Leidekker, Driebergen, Schwartzenberg	Leidekker, Driebergen, Schwartzenberg
19-6-1716	Opheldering bij de loquatus gegeven	Leidekker, Driebergen, Schwartzenberg	
22-6-1716	Opdracht tot condoleancebezoek nav overlijden rekenmeester Merens	Driebergen	
23-6-1716	Condoleancebezoek nav overlijden Merens	Driebergen	
23-7-1716	Missive OG vd Admiraliteit van de Maze tot oplossing van de loquatus	Leidekker	Leidekker
25-10-1716	Overleg met R.v.St. mbt traagheid overbrengen rek. Heinsius	Leidekker, Schwartzenberg	
26-10-1716	Overleg met R.v.St. mbt traagheid overbrengen rek. Heinsius	Leidekker, Schwartzenberg	
13-11-1716	Rapport over een openstaande post uit 1713 verantwoord in 1714	Noeij	
3-12-1716	Rapport na een advies over de administratie van wijlen Hester van Grinsven	Leidekker, De Leeuw	
3-12-1716	Rapport over verscheidene sollicitaties als gasthuisadministrateur bij Van Grinsven	Leidekker, De Leeuw	
15-1-1717	Res. St.-Gen. mbt adviseren TGV omtrent punten van menage	Colster, De Leeuw	
21-1-1717	Conferentie met raad Admiraliteit van de Maze	Noeij, Driebergen	

Datum	Behandelde zaken	Secretaris Van der Heim	Secretarissen De Veer (overlijden 2-4-1717), Van der Goes
		Rekenmeesters	Rekenmeesters
22-1-1717	Uitkomst conferentie OG: traktementen officieren betalen	Noeij, Driebergen	
27-2-1717	Pointen van menage goed gevonden res. 15/1/1717 TGV	Colster, De Leeuw	
10-3-1717	R.v.St. en GRK met lijst van inkomsten Generaliteit voor St.-Gen. (TGV)		Leidekker, Driebergen
2-4-1717	De Veer op 1 april overleden. Condoleance bezoek	De Leeuw	
23-4-1717	Rekest aan St.-Gen. van erven OG Paets; onderzoek en advies aan de St.-Gen.	Noeij, De Leeuw	
19-6-1717	Rapport tot redres der financiën/ verlichting financiën comptoir-generaal	Colster, De Leeuw	
17-12-1717	Conferentie over de loquatus van de Admiraliteit van Amsterdam	Colster, Driebergen	
9-2-1718	Advies over passeren post van 46103 gld. 11 st.; frontier O'rijkse Nederlanden	Colster, Leidekker	
10-2-1718	Advies GRK aan R.v.St. rek. Ellemet nog eens nazien; foute posten niet te sluiten	Colster, Leidekker	
11-2-1718	Over financiering frontier: verzoek tot zien rek. van Van Ellemet	Colster, Leidekker	
5-3-1718	Over financiering frontier: verzoek tot zien rek. van Van Ellemet	Colster, Leidekker	
8-4-1718	Het horen van Van Ellemet over de rek.	Colster, Leidekker	
28-4-1718	Van Ellemet gaat naar Hof van Holl.; conferentie met R.v.St.	Van Delen, De Leeuw	
28-4-1718	Admiraliteit van de Maze traktementen commandeurs en luitenanten	Colster, Driebergen	
20-5-1718	Rapport nav res. 15/4/1717 met heren van de Admiraliteit van de Maze	Colster, Driebergen	
11-7-1718	Missive van Hof van Holl. met dispositie poenaal** (Van Ellemet)	Van Delen, De Leeuw	
14-7-1718	Onderzoek naar res. R.v.St. over sluiten rek.; ondanks openstaande declaraties		Noeij, Driebergen
19-7-1718	GRK oneens met res. R.v.St. Hierdoor inderdaad benadeling declaranten		Noeij, Driebergen
29-7-1718	Missive van Hof van Holl. met dispositie poenaal**, tegen OG Van Ellemet	De Leeuw, (Van Delen absent)	

Datum	Behandelde zaken	Secretaris Van der Heim	Secretarissen De Veer (overlijden 2-4-1717), Van der Goes
		Rekenmeesters	Rekenmeesters
3-11-1718	Over het sluiten v.d. rek. van thes-gen. Hop; conferentie met de R.v.St.	Van Delen, De Leeuw	
3-11-1718	Rekest van Van Ellemeet gelezen; verlenen mandement	Noeij, Driebergen	
23-11-1718	Rapport rakende het mandement van oppositie (Van Ellemeet)	Noeij, Driebergen	
24-11-1718	Rapport over conferentie met R.v.St. inzake kwestie Van Ellemeet	Noeij, Driebergen	
25-11-1718	miss vdH inz proc in cas van opp voor de R.v.St.	Noeij en Driebergen waren absent/uitgest	
26-11-1718	missive a/d St. Gen. door GRK goedgekeurd	Noeij, Driebergen (waren 25e absent)	
26-1-1719	Rekening 2e commies Nederveen hospitaal Sas van Gent		Van Delen
16-3-1719	Missive van Nederveen inzake de loquatur		Van Delen
4-11-1719	Sluiten van de rek. van thes-gen. Hop in conferentie met R.v.St.	Ockerse, (Utenhove absent)	
15-11-1719	Conferentie R.v.St. en GRK over een korting op hout a.d.Generaliteit door derden	Van Delen, Ockerse	
23-1-1720	Admiraliteit van Amsterdam verzoekt conferentie met de GRK	Van Heumen, Van Haeften	
7-3-1720	Conferentie met R.v.St.	Van Heumen, Van Amerongen	
19-3-1720	Examineren stukken erven OG Admiraliteit WN Minnes	Bout, Van Amerongen	
17-3-1721	Staten van wijlen commies Schilperoort examineren		Bout
5-4-1721	Missive van De Gijzelaar over aantekening op de rek. van 1719	Repelaer, Van Utenhove	
21-7-1721	Conferentie met Admiraliteit Amsterdam over apostille rek ontv Slicher	Egmont van Nijenburg, Bout	
11-8-1721	Verzoek tot afschrijven post commies Penning Admiraliteit WN	Egmont van Nijenburg, Bout	
14-8-1721	Rapport: verzoek tot afschrijven post commies Penning Admiraliteit WN	Egmont van Nijenburg, Bout	
9-10-1721	Missive van de Admiraliteit van Friesland met verzoek sluiten rek. overleden OG	Repelaer, Van Utenhove	

Datum	Behandelde zaken	Secretaris Van der Heim	Secretarissen De Veer (overlijden 2-4-1717), Van der Goes
		Rekenmeesters	Rekenmeesters
10-10-1721	Res. R.v.St. inzake dispuut OG Van Hogendorp en de erven Binkhorst over rek.	Repelaer, Van Utenhove	
20-10-1721	Missive van de Admiraliteit van Friesland mbt de loquaturs en apostillen ***	Repelaer, Van Utenhove	
2-8-1723	Rek. OG Van Hogendorp moet gesloten worden	Bout	
5-8-1723	Rek. OG Van Hogendorp moet gesloten worden	Bout	
31-5-1724	Bezwaar GRK over afrekening reiscosten voor Van Dun; tegen het reglement 1693.		Schagen
1-6-1724	Rek. OG Van Hogendorp R.v.St.: maakt akte decharge op	Van der Waeijen, Bout	
29-5-1726	Rek. OG van de Admiraliteit van Friesland kan worden gesloten	Smits, Bout	
27-6-1726	Rapport over het controleren van de staten comptoir ontvanger Cornelis Heinsius	Sloet	

* Loquaturs: bezwaren van (in dit geval) de GRK tegen de gecontroleerde rekening; punten ter bespreking.
** Dispositie poenaal: Stafrechtelijke beschikking.
*** apostille is een kanttkening op een akte of geschrift met de bedoeling advies te geven of te vragen mandement is een bevel-schrift.

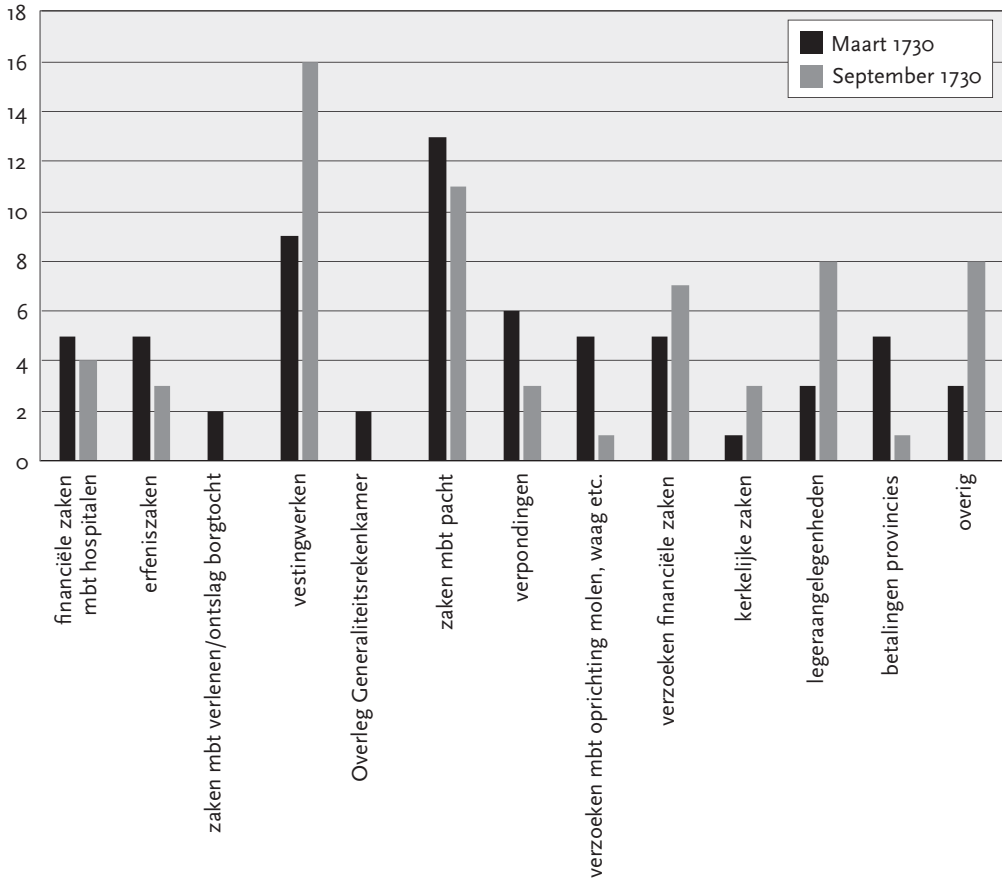
Toelichting bij bijlage 3:
Verdeling werkzaamheden over de secretarissen van de Generaliteitsrekenkamer

In deze bijlage zijn de resultaten bijeengebracht van het onderzoek naar het functioneren van de Rekenkamer in twee tafels. Uit het overzicht blijkt dat de rekenmeesters in ieder geval niet met één bepaalde secretaris werkten en ook wel met beide secretarissen tegelijk. In de eerste kolom staat de datum, in de tweede kolom een korte omschrijving van de zaak. De twee kolommen daarna laten zien welke rekenmeesters er met welke secretarissen een commissie vormden. Soms werkten de beide secretarissen samen met een commissie.
Bronnen: NL-HaNA, Arch. GRK, 2, Minres. en NL-HaNA, Arch. GRK, 16, Res. 1700-1710.

Afkortingen gebruikt bij kolom behandelde zaken

Admiraliteit WN	Admiraliteit West-Friesland en Noorderkwartier	Rek. Res.	Rekening Resolutie
GRK	Generaliteitsrekenkamer	TGV	Tweede Grote Vergadering
OG	Ontvanger-generaal	Thes-Gen.	Thesaurier-generaal
R.v.St.	Raad van State		

Bijlage 4 Werkzaamheden Van der Heim 1730 maart en september

Toelichting bij bijlage 4

Om inzicht te krijgen in de dagelijkse werkzaamheden van Van der Heim als thesaurier-generaal, hebben we gekeken naar de rapporten die hij schreef en de resoluties van de Raad van State in de maanden maart en september van het jaar 1730. De werkzaamheden zijn te verdelen in onderwerpen betreffende financiën en zaken die handelen over de Generaliteitslanden, garnizoenen en Barrièresteden. Vanuit die achtergrond moeten de in de grafiek genoemde werkzaamheden worden begrepen.

In de grafiek zijn de absolute aantallen weergegeven. Bij de rubriek 'financiële zaken met betrekking tot hospitalen' gaat het om onderwerpen als het subsidiëren van het hospitaal in de Barrièrestad Veurne, het onderhoud van alle andere hospitalen in de Barrière, het aanstellen van een arts in het hospitaal te Sas van Gent of de leveranties aan hospitalen. Bij 'erfeniszaken' moet ondermeer worden gedacht aan het kwijtschelden van een boete aan een executeur, omdat een erfenis niet juist is afgewerkt en het nog uitbetalen van een extra-ordinaris traktement van een onlangs overleden predikant. De rubriek 'vestingwerken' bevat resoluties met betrekking tot aanleg en onderhoud van vestingwerken. Het overleg met de heren van de Generaliteitsrekenkamer had in beide gevallen 's lands magazijnen tot onderwerp. In het eerste geval ging het om levering van musketlood en kruid op last van de magistraat van Doesburg, die hiertoe niet bevoegd was en de tweede keer waren er door de

Generaliteitsrekenkamer posten geschrapt in de magazijnrekening. Zaken met betrekking tot 'pacht' gingen onder andere over kwesties waarin aan de pachter verlenging van de pacht werd verleend van een stuk grond of een verzoek van een weduwe om het restant van een pachtsom kwijt te schelden. Van der Heim verrichtte op verzoek van de Raad – samen met twee raden en de secretaris – onderzoek naar een verpachting van landerijen gedaan door een rentmeester. De commissie bracht hierover rapport uit.

De Raad had een groot aantal verzoeken te behandelen. Dit betrof vooral verzoeken waarin werd verzocht bepaalde activiteiten te mogen uitvoeren en 'financiële' verzoeken. In het eerste geval ging het bijvoorbeeld om verzoeken tot het verkrijgen van toestemming om een paardenmeel-, grut- en rosmolen te mogen oprichten. De regenten van Veghel verstuurden verschillende verzoeken om een waag te mogen beginnen. Er was de wens een loterij te organiseren. Of een verzoek van een aannemer die langs de Maas kribben en pakwerken wilde maken. Daarnaast waren er 'financiële' verzoeken: bijvoorbeeld om de registratie van een obligatie waarvan de vestigingsbrief was zoekgeraakt. Maar ook een verzoek van een opdrachtgever om niet het volle pond te hoeven betalen vanwege nalatigheid van de aannemer om sluisdeuren te maken in Sas van Gent. Of een verzoek van de regenten van Middelbeers om een reële omslag te mogen doen. Onder 'kerkelijke zaken' moet gedacht worden aan de uitbetaling van een extra-ordinaris traktement aan een predikant of een kwestie betreffende de verhoging van een weduwetraktement van een predikantsweduwe. Van der Heim werd met het onderzoek belast en bracht over deze zaken advies uit. Hij adviseerde met de secretaris en twee raden over immateriële onderwerpen zoals het verzoek van een seculier priester om in een rooms-katholieke dienst te mogen voorgaan totdat er een pastoor was benoemd.¹ Er blijven nog enkele zaken die zijn ingedeeld in de categorie 'overig'. Hierbij moet worden gedacht aan een verzoek betreffende een premie voor het oppakken en bestraffen van vagebonden, of twee zaken betreffende de aanstelling deurwaarders. In het eerste geval ging het over de vaststelling van het aantal deurwaarders en in het tweede geval sprak de Raad van State haar verbazing uit, dat zij nog niet op de hoogte was gebracht van het aantal aangestelde deurwaarders.

Bronnen: BHIC, Coll. Rijksarchief, 313, Res. R.v.St., januari-juni 1730; 314, Res. R.v.St., juli-december 1730. NL-HaNa, Arch. Van der Heim, 845, Memories en rapporten, 16 december 1729-20 december 1730.

¹ In 1730 werd de admisie van pastoors in de Generaliteitslanden op dezelfde manier geregeld als in Holland. Dit gewest had met de resolutie van 21 september 1730 katholieke priesters officieel toegelaten. Zij moesten seculier en geboren onderdanen zijn. Deze pastoors moesten hun benoemingsbrief ontvangen van de apostolisch vicaris, overleggen aan de Raad van State en daarbij burgerlijke gehoorzaamheid beloven. De Republiek was door de paus tot missiegebied verklaard. Aan het hoofd hiervan stond niet een bisschop, maar een apostolisch vicaris. Zie hierover: Van der Vorst, 'Godsdienstig leven buiten het protestantisme in de 18e eeuw', 355.

Lijst van afkortingen

AGN	Algemene Geschiedenis der Nederlanden
AMA	Archives Ministère des Affaires politique
ASF	Archief van Senaat en Faculteiten
BHIC	Brabants Historisch Informatie Centrum
BMGN	Bijdragen en Mededelingen betreffende de Geschiedenis der Nederlanden
BMHG	Bijdragen en Mededelingen van het Historisch Genootschap
BVGO	Bijdragen voor Vaderlandsche Geschiedenis en Oudheidkunde
Buurten	Buurten van 's-Gravenhage 1584-1816
CBG	Centraal Bureau voor de Genealogie
DHG	Diaconie van de Hervormde Gemeente te Den Haag
DSD	Digitale stamboom Delft
DSR	Digitale stamboom Rotterdam
DTB	Doop-, Trouw-, en Begraafboeken
DWC	Digitaal wetenschapshistorisch Centrum (ING/Huygensinstituut)
ELO	Erfgoed Leiden en Omstreken
GK	Grote Kerk
GRK	Generaliteitsrekenkamer
HAT	Huisarchief Twickel
HGA	Haags Gemeente archief
HUA	Het Utrechts Archief
KB	Koninklijke Bibliotheek
KHA	Koninklijk Huisarchief
KHG	Kerkenraad van de Hervormde Gemeente te 's-Gravenhage
Kn.	Pamflettenverzameling Knuttel
LA	Losse aanwinsten
Min.	minuut
Minres.	minuut resolutie
(N)AGN	(Nieuwe) Algemene Geschiedenis der Nederlanden
NA	Notarieel archief Den Haag
NHA	Noord-Hollands Archief
NK	Nieuwe Kerk
NL	De Nederlandsche Leeuw
NL-HaNA	Nationaal Archief
NNBW	Nieuw Nederlands Biografisch Woordenboek
Not.	Notaris
OA	Oud Archief

ONA	Oud Notarieel Archief
ONK	Oude en Nieuwe Kerk
OK	Oude Kerk
ORA	Oud rechterlijk archief
Part. Not.	Particuliere notulen
PRO	Public Record Office
R.v.St.	Raad van State
RAG	Regionaal Archief Gorinchem
Res.	Resolutie(s)
RGP	Rijks Geschiedkundige Publicatiën
RL	Register van lidmaten
SAA	Stadsarchief Amsterdam
SAD	Stadsarchief Dordrecht
SAH	Stadsarchief Haarlem
SAR	Stadsarchief Rotterdam
St.-Gen.	Staten-Generaal
St.v.Holl.	Staten van Holland
St.v.Utr.	Staten van Utrecht
TvG	Tijdschrift voor Geschiedenis
UBL	Universiteitsbibliotheek Leiden
WA	Waterlandsarchief

Lijst van illustraties

- p. 24 Afb. 1 Het wapen van de familie Van der Heim: drie klimmende rode vossen op een goud veld (Centraal Bureau voor de Genealogie, Den Haag).
- p. 28 Afb. 2 De naam van de brouwerij van de familie Van der Heim, 'De Halve Maan' leeft voort op de gevel van het huis aan de oostzijde van de Koornmarkt te Delft, waar de brouwerij ooit heeft gestaan. Van hier uit vertrok de rouwstoet met Anthonie Gerritsz' oudste zoon in 1684 naar de Oude Kerk (foto J.M. Dral-Pieters, 2016).
- p. 34 Afb. 3 Op de plek waar nu het negentiende eeuwse gebouw staat waar de Zwitserse ambassade in gehuisvest is, heeft het geboortehuis van Anthonie van der Heim gestaan (foto J.M. Dral-Pieters, 2016).
- p. 38 Afb. 4 De gehavende plaquette op het huis waar professor Gerard Noodt heeft gewoond, Pieterskerkhof 40, Leiden. Op 18 mei 1988 is de bronzen plaquette van Frans de Wit onthuld (foto J.M. Dral-Pieters, 2016) en tekening van de plaquette en woonhuis (Hans Borkent).
- p. 43 Afb. 5 Alliantiewapen met de wapens van de Anthonie van der Heim en Catharina van der Waeyen, gemaakt ter gelegenheid van hun huwelijk in 1721. Een alliantiewapen is de combinatie van de wapenschilden van een echtpaar (Centraal Bureau voor de Genealogie, Den Haag).
- p. 44 Afb. 6 Catharina van der Waeyen (1694-1763) met kind. Dit zou het in 1724 geboren zoontje Anthonie kunnen zijn die in 1725 reeds overleed. Olieverf op doek door Philip van Dijk 1724 (Haags Historisch Museum).
- p. 54 Afb. 7 Simon van Slingelandt (1664-1736) secretaris van de Raad van State (1690-1725), thesaurier-generaal van de Unie (1725-1727) en raadpensionaris van Holland (1727-1736). Gravure door Jacobus Houbraken naar een schilderij van Philip van Dijk, ca. 1750 (Iconografisch Bureau, Den Haag).
- p. 66 Afb. 8 Waarschijnlijk Johan de Veer (1640-1717) secretaris van de Generaliteitsrekenkamer 1667-1717). Olieverf op doek (tussen 1675-1699). Anoniem (Iconografisch Bureau, Den Haag).
- p. 72 Afb. 9 Anthonie van der Heim (1693-1746) als secretaris van de Generaliteitsrekenkamer (1710-1727). Olieverf op doek door Philip van Dijk 1725 (Haags Historisch Museum).
- p. 81 Afb. 10 Willem Carel Hendrik Friso, de latere stadhouder Willem IV (1711-1751) Olieverf op doek door Philip van Dijk, 1734 (Stichting Historische Verzamelingen van het Huis van Oranje-Nassau, Den Haag).
- p. 88 Afb. 11 Het Lange Voorhout gezien vanaf de Kneuterdijk. Prent pen in grijs en zwart Jacob Elias la Fargue, 1770.
- p. 90 Afb. 12 De Barrièresteden waar de Republiek volgens het Barrièretraktaat uit 1715 soldaten mocht legeren (kaart J.E. Dral).
- p. 101 Afb. 13 Johan Hendrik van Wassenae Obdam (1683-1745) vanaf 1714 lid van de Hollandse Ridder-schap. Prent door Pieter Schenk ca. 1703 (Iconografisch Bureau, Den Haag).
- p. 103 Afb. 14 Anthonie van der Heim (1693-1746). Gravure door Jacob Houbraken naar Aert Schouman naar een schilderij van Philip van Dijk ca. 1749-1759 (Iconografisch Bureau, Den Haag).
- p. 121 Afb. 15 Brief van Van der Heim deels in geheimschrift aan de gezant in Berlijn Reinhard van Reede

- van Ginkel (Het Utrechts Archief, Archief Huis Amerongen, inv. nr. 3485, Van der Heim aan Van Reede, 23 juni 1741).
- p. 122 Afb. 16 Geheimschriftsleutel voor de briefwisseling met Thomas Isaac de Larrey (Nationaal Archief Den Haag, Archief Van der Heim, 748, Briefwisseling Van De Larrey met Van der Heim, 1745-1746).
- p. 125 Afb. 17 De situatie aan de oostgrens van de Republiek tijdens Gulik-Bergse kwestie (kaart J.E. Dral).
- p. 145 Afb. 18 Willem Bentinck van Rhoon (1704-1774) lid van de Hollandse Ridderschap ten tijde van het raadpensionarisschap van Van der Heim. Tekening van Jean-Etienne Liotard 1755 (particuliere collectie).
- p. 168 Afb. 19 François Fagel (1659-1746) commies bij de Griffie (1680-1690), griffier van de Staten-Generaal (1690-1744). Gravure toegeschreven aan Pieter Tanjé 1747 (Iconografisch Bureau, Den Haag).
- p. 174 Afb. 20 Jacob Gilles (ca. 1691-1765) pensionaris van Haarlem (1730-1744), tweede griffier van de Staten-Generaal (1744-1746) en raadpensionaris van Holland (1746-1749). Gravure door Jacob Houbraken naar Aert Schouman ca. 1757-1759 (Iconografisch Bureau, Den Haag).

Archivalia

Amsterdam

Stadsarchief Amsterdam (SAA)

- 5029   *Archief van de Burgemeesters: missiven en notulen van gedeputeerden ter dagvaart.*
45   *Aantekeningen van het behandelde in de vergaderingen van de Staten van Holland en de besognes, vervaardigd door de gedeputeerden ter dagvaart, tweede helft zeventiende eeuw, 1737, 1743, 1749.*
110   *Missiven van de gedeputeerden ter dagvaart aan de burgemeesters, 9-2-1735-25-1-1738.*
112   *Missiven en notulen van de gedeputeerden ter dagvaart aan de burgemeesters, 8-2-1741-1-2-1743.*
155   *Registers van missiven van de gedeputeerden ter dagvaart aan de burgemeesters 12-1-1735-20-12-1737.*

Delft

Archief Delft (Arch Delft)

- 0013   *Oud Rechterlijk Archief(ORA).*
281   *'1,2 en 3 Prothocol', topografisch register der huizen binnen Delft met opgave van de erop rustende lasten en de namen der opvolgende eigenaren, onder verwijzing naar de protocollen (n.l. nrs. 214 e.v.) en registers, met tafel van de straten, fol. 1-325, 326-658, 659-985 [1649] – begin negentiende eeuw.*

0014   *Doop-, trouw en begraafboeken (DTB) van Delft.*
8   *Doopboek Oude Kerk, 1 augustus 1624-31 juli 1642.*
9   *Doopboek Oude Kerk, 1 augustus 1642-27 augustus 1658.*
11   *Doopboek Oude Kerk, 20 juni 1664-31 december 1684.*
12   *Doopboek Oude Kerk, 1685-1703.*
39   *Begraafboek Oude en Nieuwe Kerk, 4 januari 1644-30 januari 1656.*
40   *Begraafboek Oude en Nieuwe Kerk, 1 februari 1656-30 oktober 1666.*
43   *Begraafboek Oude en Nieuwe Kerk, 28 juni 1676-20 november 1681.*
44   *Begraafboek Oude en Nieuwe Kerk, 31 december 1681-4 juni 1689.*
46   *Begraafboek Oude en Nieuwe Kerk, 4 januari 1699-16 januari 1710.*
47   *Begraafboek Oude en Nieuwe Kerk, 1 januari 1710-30 december 1722.*
49   *Begraafboek Oude en Nieuwe Kerk, 14 november 1734-4 november 1747.*
56   *Doopboek Nieuwe Kerk, 14 augustus 1636-1649.*
57   *Doopboek Nieuwe Kerk, 1650-1660.*
70   *Ondertrouwboek Nieuwe Kerk met vermelding trouwdatum, 1639-1645.*
71   *Ondertrouwboek Nieuwe Kerk met vermelding trouwdatum, 1646-1649.*
76   *Ondertrouwboek Nieuwe Kerk met vermelding trouwdatum, 7 februari 1682-26 juli 1687.*

- 77 Ondertrouwboek Nieuwe Kerk met vermelding trouwdatum, 3 augustus 1687-27 december 1692.
 126 Ondertrouwboek Gerecht met vermelding van attestatie en trouwen, 1646-1649.
 127 Ondertrouwboek Gerecht met vermelding van attestatie en trouwen, 1650-1660.
 130 Ondertrouwboek Gerecht met vermelding van attestatie en trouwen, 1665-1669.
 131 Ondertrouwboek Gerecht met vermelding van attestatie en trouwen, 1670-1674.
 133 Ondertrouwboek Gerecht met vermelding van attestatie en trouwen, 7 februari 1682-26 juli 1687.
 134 Ondertrouwboek Gerecht met vermelding van attestatie en trouwen, 3 augustus 1687-1692.
- 72 Archief Weeskamer Delft.
 465 Comparitieregister na 1618, deel 8, 1654-1667 met hiaten.
- 161 Oud Notarieel Archief (ONA).
 23 Notaris Johan van Beest, 1699, minuutakten 1641-1643.
 58 Notaris Testart van Hasselt, 2152, minuutakten 1661 januari-december.
 73 Notaris Philip de Bries, 2325, minuutakten 1683. (Akte 206 Akte van afstand).
- 590 Doop-, trouw en begraafboeken (DTB) van Pijnacker.
 6 Trouwboek Pijnacker, 8 september 1669-26 mei 1811.
- 598 Plaatsingslijst van losse aanwinsten (LA).
 1290 Particuliere notulen aangelegd door Pieter Paulusz Teding van Berckhout van de vergaderingen van de veertigraad 1674-1713 (part. not.).

Den Bosch

Brabants Historisch Informatie Centrum (BHIC)

- 178 Collectie Rijksarchief 1574-1817 (Coll. Rijksarchief).
 313 Resoluties Raad van State, januari-juni 1730.
 314 Resoluties Raad van State, juli-december 1730.

Den Haag

Haags Gemeente Archief (HGA)

- 0133-01 Diaconie van de Hervormde Gemeente (DHG).
 2.10.1 Testamenten en legaten, 1189 Uittreksel uit het testament van de heer Anthony van der Heim legaterende 12.000 gulden aan het diakenhuis, 1746.
- 0203-01 Kerkenraad van de Hervormde Gemeente te 's-Gravenhage (KHG).
 264 Registers van lidmaten (RL) 1700-1718.
 0350 Oud Archief (OA).
 57 Resoluties van Baljuw, Burgemeesters en schepenen (12 maart 1692-5 mei 1697).
 1054 Register van nieuwe burgers 1685-1690.
 0372-01 Notarieel Archief (NA).
 3.132 Notaris Gijsbert de Cretser 698, minuutakten 1721.
 3.332 Notaris Eduard van Velsen, 1745, minuutakten juni-december 1732.

3.381 Notaris Sebastiaen Thierry de Bijé, 2001, minuutakten 1717-1733, juli-augustus 1746 en mei 1753.

0377-01 Doop-, trouw en begraafboeken (DTB) Den Haag.

12 Doopboek Grote of St Joriskerk, 1723-1730.

175 Doopboek Kloosterkerk, 1693-1716.

176 Doopboek Kloosterkerk, 1717-1739.

241 Doopboek Nieuwe Kerk, 1691-1703.

0380-01 Buurten van 's-Gravenhage 1584-1816 (Buurten).

83 Buurdboek, Oost-Noordenrijk- of Voorhoutbuurt, 29 oktober 1698-14 augustus 1724.

84 Buurdboek, Oost-Noordenrijk- of Voorhoutbuurt, 2 augustus 1724-1749.

Koninklijke Bibliotheek (KB)

0011Z Catalogus van de uitmuntende bibliotheek van de wel edele geb. Heere Mr. Jacob van der Heim ..., waar den aanleg is begonnen door Anthony Heinsius etc (Rotterdam 1805) Enkel ter inzage in de KB.

Kn. 17545 Graftchrift voor Anthoni van der Heim.

131 D 52 Verhaal over de dood van Anthonie van der Heym [sic] (1693-1746), raadpensionaris; 16 juli 1746 / door [Hendrik] de Kempnaer (1709-1788), rentmeester te 's-Hertogenbosch.

Nationaal Archief (NL-HaNA)

1.01.03 Archief Staten-Generaal (Arch. St.-Gen.).

3763 Resoluties 1708 (gedrukt).

3765 Resoluties 1710 (gedrukt).

6874 Secrete brieven betreffende Frankrijk.

12281 Commissieboeken 1709-1714.

12472 Instructie voor de Generaliteitsrekenkamer 1622.

1.01.19 Archief Raad van State (Arch. R.v.St.).

2229 Petities en consenten 1711-1743.

1.01.43 Archief Generaliteitsrekenkamer (Arch. GRK).

2 Minuut resoluties van de Generaliteits Rekenamer, met als bijlagen: extract resoluties van de Staten-Generaal en financiële overzichten van rekenplichtige ambtenaren 1716-februari 1736 (Minres.).

16 Register van net resoluties van de Generaliteits Rekenkamer 1710-1730 (Res.).

82 Register van missiven uitgaande van de Generaliteitsrekenkamer naar de Staten-Generaal 1677-1717 (Miss. GRK), Missive van Anthony van der Heim aan de tweede Grote Vergadering van de Staten-Generaal van 2 maart 1717 houdende een voorstel ter vermindering van de kosten van het comptoir-generaal en de colleges der admiraliteit.

Consideratien en advis omtrent de pointen van menage.

1.10.06 Collectie Bisdom (Coll. Bisdom).

303 Particuliere notulen (part. not.) mei 1739-december 1741.

304 Particuliere notulen (part. not.) januari 1742-2 mei 1744.

- 1.10.29   *Collectie Fagel (Coll. Fagel).*
673   Kopiebrieven van raadpensionaris Van der Heim aan De la Bassecour 1741-1745.
676   Kopiebrieven van raadpensionaris Van der Heim aan Nederlandse gezanten in den vreemde 1744.
679   Eigenhandige brieven van Van der Heim aan Jacob de la Bassecour 1745-1746.
680   Brieven Anthonie van der Heim aan Jacob de la Bassecour 1745-746 (afschriften).
2068   Particuliere brieven 1741. Van der Heim aan François Fagel, 15 juli 1741-23 december 1741.
2072   Particuliere brieven 1742. Van der Heim aan François Fagel, 15 juli 1741-23 december 1741.
3914-3933   Brieven van ministers aan de griffier Fagel, 1746.
- 1.10.42   *Collectie Van der Hoop (Coll. Van der Hoop).*
197   Stukken afkomstig uit portefeuille V11. Resolutiën, rapporten & missivens; betrekkelijk de delibera-
tiën in 1741 & 1742 over het geven van secours aan de Keijzerin van Hongarijen, 1741-1747.
- 1.10.61   *Archief Willem van Assendelft.*
12   Ingekomen brieven van leden en een ambtenaar van de Raad van State 1730-1741.
A. van der Heim, thesaurier-generaal, 1730-1736.
Jan de la Bassecour, thesaurier-generaal 1740-1741.
Nicolaas ten Hove, secretaris, 1730-1737.
- 3.01.04.01   *Archief Staten van Holland en West-Friesland (Arch. St.v.Holl.).*
175   Resoluties (gedrukt) 9 januari 1737-21 december 1737.
180   Resoluties (gedrukt) 5 januari 1742-29 december 1742.
184   Resoluties (gedrukt) 4 januari 1746-24 december 1746.
308   Secrete Resoluties (gedrukt) 1742-1746.
876   Minuutresoluties 9 januari-23 februari 1737.
877   Minuutresoluties 13 maart-22 juni 1737.
- 3.01.06   *Archief Ridderschap.*
9   Register van resoluties van de Ridderschap, 6 december 1736-30 december 1745.
- 3.01.19   *Archief Anthonie Heinsius.*
2375   Inventaris van de boedel van Heinsius, opgemaakt na zijn overlijden, met een verdeling over de erf-
genamen.
- 3.01.22   *Archief Anthonie van der Heim (Arch. Van der Heim).*
14   Jacob de la Bassecour aan Anthonie van der Heim, 1737-1741.
15   Jacob de la Bassecour aan Anthonie van der Heim, 1742-1746.
49   Barthold Douma van Burmania aan Anthonie van der Heim 1737.
52   Barthold Douma van Burmania aan Anthonie van der Heim 1740.
92   Daniel de Dieu, afgevaardigde voor Holland te Antwerpen over het Barrière Traktaat aan Anthonie
van der Heim 1737-1741.
169   Hendrik Hop aan Anthonie van der Heim, 1737-1738 met daarin minuutbrieven van Anthonie van
der Heim aan Hendrik Hop.
171   Hendrik Hop aan Anthonie van der Heim, 1742-1744.
335   Johan Vegelin van Claerbergen aan Anthonie van der Heim 1739-1746.
371   Register van uitgaande correspondentie 1738.
373   Register van uitgaande correspondentie 1740.

- 374 Register van uitgaande correspondentie 1741.
 375 Register van uitgaande correspondentie 1742.
 376 Register van uitgaande correspondentie 1743.
 377 Register van uitgaande correspondentie 1744.
 378 Register van uitgaande correspondentie 1745.
 379 Register van uitgaande correspondentie 1746.
 387 Aantekeningen Van der Heim en anderen, inzake verschillende financiële aangelegenheden 1736-1745.
 403 Stukken betreffende een plan tot het invoeren van een personele quotisatie, om de tekorten op de extra-ordinaris middelen aan te vullen, 1741-1742 met retroacta, 1727, 1728 en 1730.
 428 Uittreksels uit registers van de resoluties van de Staten Holland en West-Friesland, betreffende het verhogen van de inkomsten van Holland door het heffen van extra-ordinaris middelen en het stichten van een speciaal fonds als reserve, 1737, 1738, 1740-1745. Met notulen opgemaakt door Van der Heim van de besognes hierop gehouden.
 446 Notulen van de vergaderingen van de Staten van Holland en West-Friesland, opgemaakt door Anthonij van der Heim, 1737-1741.
 452 Aantekeningen van Van der Heim waaronder notulen van de vergaderingen van de Staten van Holland, 1744-1745.
 459 Stukken betreffende de intrede van Simon van Slingelandt tot raadpensionaris, remarques op de instructie.
 461 Stukken betreffende de verkiezing van Anthonij van der Heim tot raadpensionaris, Van der Heim aan Buys 16 maart 1737.
 462 Stukken betreffende de continuatie van het raadpensionarisschap 1742 (z.d.).
 463 Brieven van N.N. aan Anthonie van der Heim, betreffende zijn functie als raadpensionaris 1742 (z.d.).
 605 Register van resoluties van de Landdag van Gelderland, 17 oktober 1737.
 734 Uittreksels uit de registers van de resoluties van de Staten van Holland en West-Friesland van 14 september, 17 oktober en 15 november 1741, inzake de onderhandelingen met Frankrijk over het volharden in een neutraliteitspolitiek van de Republiek tegenover Frankrijk, 1741.
 748 Briefwisseling van De Larrey met Van der Heim via diverse contactpersonen over de gang van zaken tijdens zijn onderhandelingen met de Fransen, 1745-1746
 779 Uittreksel uit het register van de resoluties van de Staten Van Holland en West-Friesland van 17 december 1740 betreffende het bekendmaken van de dood van Karel VI van Oostenrijk en de gevolgen voor Europa met notulen, 1740.
 831 Missive van Anthonij van der Heim aan de Tweede Grote Vergadering van de Staten-Generaal van 2 maart 1717 houdende een voorstel ter vermindering van de kosten van het comptoir-generaal en de colleges ter Admiraliteit, 1717, concept.
 845-852 Memories en rapporten, ingediend bij de Raad van State, 16 december 1729-8 februari 1737.
 864 Stukken betreffende de bemoeiingen van de Raad van State de onlusten in Oost-Friesland, 1721-1734.
- 3.01.29 Archief Financie van Holland.
 796 Register van papieren, raackende de besoignes van de financiën in den jare 1720-1721, met alfabetische klapper.

Koninklijk Huisarchief (KHA)

- 173 Archief Willem IV (Arch. Willem IV).
 173-4 Adrianus Bergsma aan Willem IV, 23 juli 1746.
 173-39 Wibbrand Ytsma aan Willem IV 1742-1744, 1746.

Dordrecht**Regionaal Archief Dordrecht (RAD)**

- 3 Stadsarchieven Dordrecht (SAD).
- 102 Resoluties Oudraad 1737.
- 206 Kladresoluties Oudraad 1735-1736.
- 207 Kladresoluties Oudraad 1737-1738.

Gorinchem**Regionaal Archief Gorinchem (RAG)**

- 001 Oud Archief Stad Gorinchem (Oud Arch. Stad Gorinchem).
- 203 Missiven aan het stadsbestuur.

Haarlem**Noord-Hollands Archief (NHA)**

- 3993 Stadsarchief Haarlem (SAH).
- Rood 126 Vroedschapsresoluties 1737.
- Rood 284 Burgemeestersresoluties 1737.
- Rood 393-394 Secrete resoluties vroedschap 1670-1793.

Leeuwarden**Tresoar (Rijksarchief Friesland)**

- 323 Archief Van Eysinga-Vegelin van Claerbergen (Arch Van Eysinga).
- 4072 Brieven Anthonie van der Heim aan Johan Vegelin van Claerbergen.

Leiden**Erfgoed Leiden en Omstreken (ELO)**

- 0501A Stadsarchief Leiden (Stadsbestuur (SAII)).
- 7306 Register van op kamer wonende studenten in verband met accijnsvrijdom, 1710.
- 7357 Register van op kamer wonende studenten in verband met accijnsvrijdom (op naam hospes), 1709.

Universiteitsbibliotheek Leiden (UBL)

- UBL 80-0301, Album Studiosorum Academiae Lugduno Batavae MDCLXXV-MDCCCLXXV (Dousakamer).
- 389 Archieven van Senaat en Faculteiten (ASF).

Parijs**Archives Ministère des Affaires Etrangères (AMA)**

- Correspondence politique, Hollande (Corr. de Hollande).
- 421 Extract du memoire de monsieur de Fénelon dur la cas de la mort du Pensionnaire.

Purmerend

Waterlandsarchief (WA)

- 0054 Archief Purmerend.
94q Resoluties burgemeesters en vroedschappen 1729-1740.

Rotterdam

Stadsarchief Rotterdam (SAR)

- 3 Doop-, Trouw- en Begraafboeken (DTB) Delfshaven.
1140 Trouw Gereformeerd.

18 Archieven notarissen te Rotterdam en de daarin opgegane gemeenten (ONA).
3853 notaris Gerrit Post, minuutakten 1 januari 1681-31 december 1681.
3854 notaris Gerrit Post, minuutakten 1 januari 1682-29 december 1682.

Utrecht

Het Utrechts Archief (HUA)

- 1001 Archief Huis Amerongen.
2.1.15.2.1 Archief Reinhard van Reede.
3484 Brieven afkomstig van Anthony van der Heim, 1734-1745, met minuut antwoorden 1737-1740.
3485 Brieven afkomstig van Anthony van der Heim, 1734-1745, met minuut antwoorden 1741-1745.

2.1.18 Archief Frederik Christiaan van Reede.
3930 Aantekeningen en kopieën van stukken met betrekking tot de bemoeiingen van Frederik van Reede als gedeputeerde ter Staten-Generaal, (18^e eeuw). Met lijst.

233 Archief Staten van Utrecht (St.v.Utr.).
258-13 Brieven van verschillende personen.

Kasteel Twickel (Delden)

Huisarchief Twickel (HAT)

- 518 Instructie voor de raadpensionaris, 1737 (concept) met aantekeningen van J.H. van Wassenauer Obdam.
550 Akte van schuldbekentenis van J.H. van Wassenauer Obdam aan Pieter de Hondt, boekhandelaar, wegens de verkoop van boeken, 1736.

Ingekomen stukken bij en minuten van brieven, uitgegaan van Sicco van Goslinga, 1703-1726.

- 929-6 Anthonie van der Heim aan Sicco van Goslinga.

Geraadpleegde literatuur

- Aa, A.J. van der, *Biographisch woordenboek der Nederlanden*, bevattende levensbeschrijvingen van zoodanige personen die zich op eenigerlei wijze in ons vaderland hebben vermaard gemaakt. Voortgezet door K.J.K. van Harderwijk en G.D.J. Schotel. 21 delen. (Haarlem 1852-1878).
- Aalbers, J., *De Republiek en de vrede van Europa. De buitenlandse politiek van de Republiek der Verenigde Nederlanden na de vrede van Utrecht (1713), voornamelijk gedurende de jaren 1720-1733. Deel I Achtergronden en algemene aspecten* (Groningen 1980).
- Aalbers, J., 'Factieuze tegenstellingen binnen het college van de ridderschap van Holland na de Vrede van Utrecht', *BMGN* 93 (1978) 412-445.
- Ahsmann, M.J.A.M., *Collegia en colleges: juridisch onderwijs aan de Leidse universiteit 1575-1630 in het bijzonder het disputeren* (Groningen 1990).
- Algemeen Nederlandsch Familieblad* 81 (1884).
- Algemene Geschiedenis der Nederlanden*. 12 delen. J.A. van Houtte e.a. (eds.) (Utrecht-Antwerpen 1949-1958).
- (Nieuwe) Algemene Geschiedenis der Nederlanden*. 15 delen. D.P. Blok e.a. (eds.) (Haarlem 1977-1983).
- Anderson, M.S., *The War of Austrian Succession, 1740-1748* (Londen-New York 1995).
- 'Archeologische kroniek' (themanummer) *Holland* 33 (2001).
- Arkel, J.A. van, *De houding van den raadpensionaris Simon van Slingelandt tegenover het huis van Oranje* (Amsterdam 1925).
- Bastiaanse, R., H. Bots en M. Evers (eds.), 'Tot meesten nut ende dienst van de jeught'. Een onderzoek naar zeventien Gelderse Latijnse scholen ca 1580-1815 (Arnhem 1985).
- Bedaux, J.C., 'Jacob Perizonius', in: J. Bloemdal en Ch. Heesakkers (eds.), *Bio-bibliografie van Nederlandse humanisten* (Den Haag 2009).
- Beekelaar, G.A.M. e.a. (eds.), *Vaderlands verleden in veelvoud. 31 opstellen over de Nederlandse geschiedenis na 1500* (Den Haag 1975).
- Bergh, G.C.J.J. van den, *The Life and Work of Gerard Noodt (1647-1725). Dutch Legal Scholarship Between Humanism and Enlightenment* (Oxford 1988).
- Bijl, M. van der, 'De Franse politieke agent Helvetius over de situatie in de Nederlandse Republiek in het jaar 1706', *BMHG* 80 (1966) 152-194.
- Bijl, M. van der, *Idee en Interest. Voorgeschiedenis, verloop en achtergronden van de politieke twisten in Zeeland en vooral in Middelburg tussen 1702 en 1715* (Groningen 1981).
- Bilderdijk, W., *Geschiedenis des Vaderlands*. Uitgegeven door H.W. Tydeman elfde deel (Amsterdam 1834).
- Blaas, P.B.M., 'Nederlandse geschiedschrijving na 1945', in: W.W. Mijnhardt (ed.), *Kantelend geschiedbeeld* (Utrecht-Antwerpen 1983) 9-47.
- Bloemdal, J. en Ch. Heesakkers (eds.), *Bio-bibliografie van Nederlandse humanisten*. Digitale uitgave DWC/Huygens Instituut KNAW (Den Haag 2009): <http://www.dwc.knaw.nl/perizonius-jacob-1651-1715> (online publicatie).
- Blok, P.J., *Geschiedenis van het Nederlandsche volk. Deel 3* (Leiden 1904¹ en 1925²).
- Bockel, J. van, *Gevormde kaders. Bureaucratische en professionele regulering van het werk van ambtenaren in de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden* (Delft 2009).

- Boer, D.E.H. de, 'Een ruiten heer in de leeuwenkuil. Persoon en betekenis van de Hollandse graaf Albrecht van Beieren (1336-1404)', in: B. Toussaint en P. van der Velde (eds.), *Aspecten van de historische biografie* (Kampen 1992) 65-89.
- Boitet, R., *Beschrijving der stad Delft, behelzende een zeer naaukeurige en uitvoerige verhandeling van deszelfs eerste oorsprong, benaming, bevolking, aanwas, gelegenheid, prachtige en kunstige gedenkstukken en zeltzaamheden, nevens derzelve voorregten, handvesten, privilegien, en regeringsvorm* (Delft 1729).
- Bos, N.J.P.M. en R.C.J. van Maanen, *Fiscale bronnen: Structuur en onderzoeksmogelijkheden* (Cahiers voor Lokale en Regionale Geschiedenis 10) (Zutphen 1993).
- Bossaers, K.W.J.M., 'Van kintsbeen aan ten staatkunde opgewassen'. Bestuur en bestuurders van het Noorderkwartier in de achttiende eeuw (Den Haag 1996).
- Bouricius, L.G.N., 'Kwartierstaten van Delftse vroedschappen' (verzameld door W. van der Lely), *NL* 32-34 (1914-1916).
- Brokken, H.M. e.a. (ed.), *Heren van stand. 1200-2000 Van Wassenae. Achthonderd jaar adelsgeschiedenis* (Zoetermeer 2001).
- Brokken, H.M. en H. de Schepper, 'Beheer en controle van de overheidsfinanciën in de Nederlanden tot omstreeks 1600', in: P.J. Margry, E.C. van Heukelom en A.J.R.M. Linders (eds.), *Van Camere vander rekeninghen tot Algemene Rekenkamer* (Den Haag 1989) 15-56.
- Bruggeman, M. e.a. (eds.), *Mensen van de Nieuwe Tijd. Een liber amicorum voor A.Th. van Deursen* (Amsterdam 1996).
- Bruggeman, M., 'De machtsbasis van de Oranjes in Zeeland ontmanteld, 1702-1747', in: M. Bruggeman e.a. (eds.), *Mensen van de Nieuwe Tijd* (Amsterdam 1996) 369-379.
- Bruggeman, M., *Nassau en de macht van Oranje. De strijd van de Friese Nassaus voor erkenning van hun rechten 1702-1747* (Hilversum 2007).
- Bruin, G. de, *Geheimhouding en verraad. De geheimhouding van staatszaken ten tijde van de Republiek (1600-1750)* (Den Haag 1991).
- Bruin, G. de, 'Het politieke bestel van de Republiek: een anomalie in het vroegmodern Europa?', *BMGN* 114 (1999) 16-38.
- Bruijn, J.R., *De admiraliteit van Amsterdam in rustige jaren 1713-1751. Regenten en financiën, schepen en zeevarenden* (Amsterdam 1970).
- Bruijn, J.R., *Varend verleden. De Nederlandse oorlogsvloot in de zeventiende en de achttiende eeuw* (Amsterdam 1998).
- Buist, M.G., 'De Bataafse voorlopers, 1799-1813', in: P.J. Margry, E.C. van Heukelom en A.J.R.M. Linders (eds.), *Van Camere vander rekeninghen tot Algemene Rekenkamer* (Den Haag 1989) 131-156.
- Bussemaker, Th., 'Memorie over de Republiek uit 1728', *BMHG* 30 (1909) 96-197.
- Caland, F., 'Het eerste Generale comptoir en het eerste "Project tot directie van het generale postcomptoir" te 's Gravenhage', *Jaarboek Die Haghe* (1902) 260-285.
- Caminada, I.W.L.A., 'Vijftien jaren Delftse vroedschap, 1672-1687' (ongepubliceerde doctoraalscriptie Universiteit Leiden, 1968).
- Clercq, P. le, *De geschiedenissen der Vereenigde Nederlanden sedert den aanvang des vredesjaar 1712. Tot aan den dood des prins van Oranje* (Amsterdam 1753).
- Davids, K. e.a. (eds.), *De Republiek tussen zee en vasteland. Buitenlandse invloeden op cultuur, economie en politiek in Nederland 1580-1800* (Leuven-Apeldoorn 1995).
- Derks, S.C. (ed.), *Nederland in de wereld. Opstellen bij honderd jaar Rijksgeschiedkundige Publicatiën* (Den Haag-Amsterdam 2002).
- Deursen, A.Th. van, 'De raadpensionaris Jacob Cats', *TvG* 92 (1979) 149-161.
- Deursen, A.Th. van, 'Staatsinstellingen in de Noordelijke Nederlanden 1579-1780', in: (N)AGN 5 (Haarlem 1980) 350-387.
- Deursen, A.Th. van, 'De Raad van State onder de Republiek 1588-1795', in: *Raad van State 450 jaar* (Den Haag 1981) 47-91.
- Deursen, A.Th. van, 'De Raad van State en de Generaliteit (1590-1606)', in: A.Th. van Deursen, *De hartslag van het leven* (Amsterdam 1996) 322-352.

- Deursen, A.Th. van, 'Staat van oorlog en generale petitie in de jonge Republiek', in: A.Th. van Deursen, *De hartslag van het leven* (Amsterdam 1996) 353-361.
- Deursen, A.Th. van, *De hartslag van het leven. Studies over de Republiek der Verenigde Nederlanden* (Amsterdam 1996).
- Ditzhuyzen, R.E. van, 'Simon van Slingelandt. Secretaris van de Raad van State 1690-1725', in: *Raad van State 450 jaar* (Den Haag 1981) 93-102.
- Dormans, E.H.M., *Het tekort. Staatsschuld in de tijd der Republiek* (Amsterdam 1991).
- Dormans, E.H.M., 'De economie en de openbare financiën van de Republiek', in: J.Th. de Smidt e.a. (eds.) *Van tresorier tot thesaurier-generaal* (Hilversum 1996) 89-106.
- Elias, J.E., *De vroedschap van Amsterdam 1578-1795. 2 delen.* (Haarlem 1903-1905).
- Endtz, L.J., *De Hage-professoren. Geschiedenis van een chirurgische school* (Amstelveen 1972).
- Everaert, J., 'Handel in de Zuidelijke Nederlanden 1650-1795', in: (N)AGN 8 (Haarlem 1979) 185-202.
- Feijst, G. van der, *Geschiedenis van Schiedam* (Schiedam 1975).
- Fockema Andreae, S.J., *De Nederlandse staat onder de Republiek* (Amsterdam 1975).
- Fölting, H.P., *De landsadvocaten en raadpensionarissen der Staten van Holland en West-Friesland 1480-1795. Een genealogische benadering* (Den Haag 1976).
- Fölting, H.P., 'Mr Anthonie van der Heim', in: H.P. Fölting, *De landsadvocaten en raadpensionarissen der Staten van Holland en West-Friesland 1480-1795* (Den Haag 1976) 98-103.
- Fölting, H.P., *De vroedschap van 's-Gravenhage 1572-1795* (Pijnacker 1985).
- Fouw jr., A. de, *Onbekende raadpensionarissen* (Den Haag 1946).
- Frijhoff, W.Th.M., *La société néerlandaise et ses gradués, 1575-1814. Une recherche sérielle sur le status des intellectuelles à partir des registres universitaires* (Amsterdam 1981).
- Fritschy, J.M.F., *De patriotten en de financiën van de Bataafse Republiek. Hollands krediet en de smalle marges voor een nieuw beleid (1795-1801)* (Den Haag 1988).
- Fritschy, W., 'Geld en oorlog. Financieel beleid in Holland en Overijssel vergeleken met Groot-Brittannië en Oostenrijk (1740-1785)', in: K. Davids e.a. (eds.), *De Republiek tussen zee en vasteland* (Leuven-Apeldoorn 1995) 207-225.
- Fritschy, W., 'The Poor, the Rich and the Taxes in Heinsius' Times', in: J.A.F. de Jongste en A.J. Veenendaal jr. (eds.), *Anthonie Heinsius and the Dutch Republic 1688-1720* (Den Haag 2002).
- Fruin, R., 'De drie tijdvakken der Nederlandsche geschiedenis', in: G.A.M. Beekelaar e.a. (eds.), *Vaderlands verleden in veelvoud* (Den Haag 1975) 47-70.
- Fruin, R. en H.T. Colenbrander, *Geschiedenis der staatsinstellingen in Nederland tot den val der Republiek. Tweede bijgewerkte druk 1922 ingeleid door I. Schöffer* (Den Haag 1980).
- Gabriëls, A.J.C.M., '"De Edel Moogende Heeren Gecommitteerde Raaden van de Staaten van Holland en West-Friesland 1747-1795". Aspecten van een buitencommissie op gewestelijk niveau', *TvG* 94 (1981) 527-559.
- Gabriëls, A.J.C.M., *De heren als dienaren en de dienaar als heer. Het stadhouderlijk stelsel in de tweede helft van de achttiende eeuw* (Den Haag 1990).
- Gabriëls, A.C.J.M. (ed.), *Rond prins en patriciaat. Verspreide opstellen door D.J. Roorda* (Weesp 1984).
- Gerretson, C. en P. Geyl, *Briefwisseling en aantekeningen van Willem Bentinck, heer van Rhon (tot aan de dood van Willem IV, 22 oktober 1751). Deel I Tot aan de preliminairen van Aken (30 april 1748)* (Den Haag 1976).
- Geurts, P.A.M. en A.E.M. Janssen (eds.), *Geschiedschrijving in Nederland. Studies over de historiografie van de Nieuwe Tijd. 2 delen.* (Den Haag 1981).
- Geyl, P., *Willem IV en Engeland tot 1748 (Vrede van Aken)* (Den Haag 1924).
- Geyl, P., *Geschiedenis van de Nederlandse stam. Deel IV (1701-1751)* (paperback editie, Amsterdam-Antwerpen 1962).
- Geyl, P., 'Bilderdijk als geschiedschrijver', in: P.A.M. Geurts en A.E.M. Janssen (eds.), *Geschiedschrijving in Nederland. Deel I: Geschiedschrijvers* (Den Haag 1981) 165-180.
- Grapperhaus, F.H.M., *Convoyen en licenten. Of hoe het gekrakeel daarover tussen zeven in een Unie verenigde republiekjes de geboorte inluidde van de oudste rijksdienst van Nederland, en hoe daaruit, nadat de groeistuipen na enige eeuwen waren overwonnen, een volwassen dienst der invoerrechten en accijnzen ontstond tot nut van het gemenebest en zijn inwoners* (Zutphen 1986).

- 's Gravenhaegse Courant 18 juli 1746, KB: www.delpher.nl/kranten.
- Groenveld, S., 'Beeldvorming en realiteit. Geschiedschrijving en achtergronden van de Nederlandse Opstand tegen Filips II', in: P.A.M. Geurts en A.E.M. Janssen (eds.), *Geschiedschrijving in Nederland. Deel II: Geschiedbeoefening* (Den Haag 1981) 55-84.
- Groenveld, S., *Verlopend getij. De Nederlandse Republiek en de Engelse Burgeroorlog 1640-1646* (Dieren 1984).
- Groenveld, S., M.E.H.N. Mout en I. Schöffner (eds.), *Bestuurders en Geleerden. Opstellen over onderwerpen uit de Nederlandse geschiedenis van de zestiende, zeventiende en achttiende eeuw, aangeboden aan Prof. Dr. J.J. Woltjer bij zijn afscheid als hoogleraar van de Rijksuniversiteit Leiden* (Amsterdam-Dieren 1985).
- Groenveld, S., *Evidente factiën in den staet. Sociaal-politieke verhoudingen in de 17e-eeuwse Republiek der Verenigde Nederlanden* (Hilversum 1990).
- Groenveld, S., 'De institutionele en politieke context', in: J.Th. de Smidt e.a. (eds.), *Van tesorier tot thesaurier-generaal* (Hilversum 1996) 55-88.
- Groenveld, S., '“Edele Mogende Heeren”. De Gecommitteerde Raden van het Zuiderkwartier als besogne van Holland ten tijde van Frederik Hendrik', in: M. Bruggeman e.a. (eds.), *Mensen van de Nieuwe Tijd* (Amsterdam 1996) 169-192.
- Groenveld, S., M. Ebben en R. Fagel (eds.), *Tussen Munster & Aken. De Nederlandse Republiek als grote mogendheid (1648-1748)* (Maastricht 2005).
- Groenveld, S., *Regeren in de Republiek. Bestuurspraktijken in de 17e-eeuwse Noordelijke Nederlanden: terugblik en perspectief* (Leiden 2006).
- Groenveld, S., 'William III as Stadtholder: Prince or Minister?', in: E. Mijers en D. Onnekink (eds.), *Redefining William III* (Aldershot 2007) 17-37.
- Groenveld, S., 'Wegen van en naar Frederik Hendrik. Een prins en zijn verbindingen met de samenleving', *Jaarboek Oranje-Nassau 2009-2010*, 33-53.
- Groenveld, S., '“Chiffre pour la communication avec Mr. Jermijn, de l'année 1647”. Geheimsleutels als bron voor netwerkreconstructies rond prins Willem II', *Jaarboek Oranje-Nassau 2009-2010*, 55-78.
- Groenveld, S., 'Van landsadvokaat naar raadpensionaris. De eerste fase van een Hollands ambt 1477-1621', *Holland* 45 (2013/1) 2-13.
- Groenveld, S., *Constantijn Huygens op dienstreis. Zijn verslag van een tocht naar Eindhoven en Spa, Luxemburg en Meurs, 1654* (Hilversum 2013).
- Grotefend, H., *Taschenbuch der Zeitrechnung* (Hannover 1982).
- Groten, M. e.a. (eds.), *Die Jülich-Klevische Erbstreit 1609. Seine Voraussetzungen und Folgen* (Düsseldorf 2011).
- Haan, J. de, 'Van Staatsgezind tot liberaal. De beeldvorming over Johan de Witt in de revolutietijd (1757-1840)', *BMGN* 120 (2005) 28-47.
- Habermehl, N., *Joan Cornelis van der Hoop (1742-1845). Marinebestuurder voor stadhouder Willem V en koning Willem I* (Amsterdam 2000).
- Hedendaagsche historie of tegenwoordige staat der Vereenigde Nederlanden*. 22 delen. (Amsterdam 1738-1803).
- Heim, A. van der, *Ad Leg 18 C de transactionibus* (dissertatie Leiden 1711).
- Heringa, J., *François Fagel. Portret van een honnête homme* (Assen 1982) (overdruk uit het Jaarboek Die Haghe 1980).
- Hoekstra, M., *Necessity is the mother of invention. The lottery loans of Holland during the War of Spanish Succession* (ongepubliceerde masterscriptie Universiteit Utrecht 2010).
- Hovy, J., 'Institutioneel onvermogen in de 18de eeuw', in: (N)AGN 9 (Haarlem 1980) 126-138.
- Huffel, W. van, *Willem Bentinck van Rhoon. Zijn persoonlijkheid en leven 1725-1747* (Den Haag 1923).
- Hugenholtz, W.R. en H. Boels, 'De griffie van de Staten-Generaal en van de Nationale Vergadering, 1780-1798', *TvG* 90 (1977) 391-422.
- Huijbrecht, R., S. Scheffers en J. Scheffers-Hofman (eds.), *Album Advocatorum. De advocaten van het Hof van Holland 4560-1811. Algemeen Rijksarchief Publicatiereeks. Deel 3* (Den Haag 1996).
- Huistra, P. A., '“Historisch leven”: over de onvrede van Theodoor Jorissen', *Leidschrift* 25 (2010) 125-144.

- Huussen jr., A. H., 'De Generaliteitsrekenkamer, 1608-1799', in: P.J. Margry, E.C. van Heukelom en A.J.R.M. Linders (eds.), *Van Camere vander rekeninghen tot Algemene Rekenkamer* (Den Haag 1989) 67-109.
- Israel, J.I., *The Dutch Republic. It's Rise, Greatness, and Fall 1477-1806* (Oxford 1998).
- Israel, J.I., *Nederland als centrum van de wereldhandel, 1585-1740* (Franeker 1991).
- Jans, J., 'Groen van Prinsterer: Vaderlandse geschiedenis voor het onderwijs', *Leidschrift* 25 (2010) 115-124.
- Japikse, N.M., *Het archief van de familie Fagel* (Den Haag 1964).
- Jaspers, G., e.a. (eds.), *Kasteel Keukenhof: uit de porseleinkamer en boekentoren* (Hilversum 2008).
- Jong, J.J. de, *Met goed fatsoen. De elite in een Hollandse stad, Gouda 1700-1780* (Amsterdam-Dieren 1985).
- Jong, J.J. de, *Een deftig bestaan. Het dagelijks leven van regenten in de 17de en 18de eeuw* (Utrecht-Antwerpen 1987).
- Jonge, J.K.J. de, *Geschiedenis van de diplomatie gedurende den Oostenrijkschen Successieoorlog en het congres van Aken* (facsimile-uitgave) (Den Haag 1852).
- Jongste, J.A.F. de, 'Een bewind op zijn smalst. Het politiek bedrijf in de jaren 1727-1747', in: (N)AGN 9 (Haarlem 1980) 44-59.
- Jongste, J.A.F. de, *Onrust aan het Spaarne. Haarlem in de jaren 1747-1751* (z.pl. 1984).
- Jongste, J.A.F. de, 'Hollandse stadspensionarissen tijdens de Republiek. Notities bij een onderzoek', in: S. Groenvelt, M.E.H.N. Mout en I. Schöffer (eds.), *Bestuurders en Geleerden* (Amsterdam-Dieren 1985) 85-96.
- Jongste, J.A.F. de, 'Beeldvorming rond Frederik II van Pruisen in de Republiek. Impressies bij een paradox', *TvG* 104 (1991) 499-522.
- Jongste J.A.F. de en A.J. Veenendaal jr. (eds.), *Anthonie Heinsius and the Dutch Republic 1688-1720. Politics, War and Finance* (Den Haag 2002).
- Jorissen, Theod., *Historische studiën. Deel V Lord Chesterfield en de Republiek der Vereenigde Nederlanden* (Haarlem 1894).
- Kamermans, J.A., *Materiële cultuur in de Krimpenerwaard in de zeventiende en achttiende eeuw. Ontwikkeling en diversiteit* (Hilversum 1999).
- Knevel, P., *Het Haagse bureau. Zeventiende-eeuwse ambtenaren tussen staatsbelang en eigenbelang* (Amsterdam 2001).
- Kok, H.L., A. Wille en G. Boerhof, *Begraven & Begraafplaatsen. Monumenten van ons bestaan* (Utrecht 1994).
- Kok, J., *Vaderlandsch Woordenboek. Twintigste deel HAA-HOL* (Amsterdam 1789).
- Kooijmans, L., *Onder regenten. De elite in een Hollandse stad: Hoorn 1700-1780* (Amsterdam-Dieren 1985).
- Kramer, J., 'De Europese grote mogendheid, 1697-1748', in: AGN VII (Antwerpen-Utrecht 1954) 321-358.
- Kruijff, J. de, *Liefhebbers en gewoontelezers. Leescultuur in Den Haag in de achttiende eeuw* (Zutphen 1999).
- Lenders, P., 'De Zuidelijke Nederlanden 1715-1740. Politieke ontwikkeling', in: (N)AGN 9 (Haarlem 1980) 60-72.
- Liesker, R. en W. Fritschy, *Gewestelijke financiën ten tijde van de Republiek der Verenigde Nederlanden. Deel IV Holland (1572-1795)* (Den Haag 2004).
- Liesker, R., 'Tot zinkens toe bezwaard. De schuldenlast van het Zuiderkwartier van Holland 1672-1794', in: S. Groenvelt, M.E.H.N. Mout en I. Schöffer (eds.), *Bestuurders en geleerden* (Amsterdam-Dieren 1985) 151-160.
- Maanen, R.C.J. van en S. Groenvelt (eds.), *Leiden: de geschiedenis van een Hollandse stad. Deel 2 1574-1795* (Leiden 2003).
- Marel, A. van der, 'Bijdragen tot de geschiedenis van de voormalige Rijswijkse kastelen en buitenplaatsen', in: *Jaarverslag 1962/63 van de Stichting Museum Rijswijk*, 11-42.
- Margry, P.J., E.C. van Heukelom en A.J.R.M. Linders (eds.), *Van Camere vander rekeninghen tot Algemene Rekenkamer. Zes eeuwen Rekenkamer. Gedenkboek bij het 175 jarig bestaan van de Algemene Rekenkamer* (Den Haag 1989).
- Mey, C.O. van der, 'Samenvatting van de inhoud van het archief', in: *Inventaris Collectie Van der Hoop* (Den Haag 2008).
- Mijers, E. en D. Onnekink (eds.), *Redefining William III. The Impact of the King-Stadholder in International Context* (Aldershot 2007).
- Mijnhardt, W.W. (ed.), *Kantelend geschiedbeeld. Nederlandse historiografie sinds 1945* (Utrecht-Antwerpen 1983).
- Molhuijsen, P.C. en P.J. Blok (eds.), *Nieuw Nederlandsch Biografisch Woordenboek. 10 delen.* (Leiden 1911-1937).

- Muinck, B.E. de, *Een regentenhuishouding omstreeks 1700. Gegevens uit de privé-boekhouding van Mr. Cornelis de Jonge van Ellemeet, Ontvanger-Generaal der Verenigde Nederlanden (1664-1721)* (Den Haag 1965).
- Nederlands Adelsboek. Deel 12 (Den Haag 1914).
- Nijenhuis, W., 'Religiegeschiedenis 1621-1648: kerk in meervoud', in: (N)AGN 6 (Haarlem 1979) 397-411.
- Nimwegen, O. van, *De Republiek der Verenigde Nederlanden als grote mogendheid. Buitenlandse politiek en oorlogvoering in de eerste helft van de achttiende eeuw en in het bijzonder tijdens de Oostenrijkse Successieoorlog (1740-1748)* (Amsterdam 2002).
- Noodt, G., *Redevoering over het regt der opperste magt* (Amsterdam 1784).
- Noordegraaf, L., 'Nijverheid in de Noordelijke Nederlanden', in: (N)AGN 7 (Haarlem 1980).
- Oldewelt, W.F.H., *Kohier van de Personeele Quotisatie te Amsterdam over het jaar 1742. 2 delen.* (Amsterdam 1945).
- Onnekink, D., 'Een generale, goede en duysame vrede', in: S. Groenveld, M. Ebben en R. Fagel (eds.), *Tussen Munster & Aken* (Maastricht 2005) 49-67.
- Otterspeer, W., 'Onder professoren', in: S.C. Derks (ed.), *Nederland in de wereld* (Den Haag-Amsterdam 2002) 245-262.
- Parmentier, J., *De holle compagnie. Smokkel en legale handel onder Zuidnederlandse vlag in Bengalen, ca. 1720-1744* (Hilversum 1992).
- Peele, A., *Een uitzonderlijke erfgenaam. De verdeling van de nalatenschap van Koning-Stadhouder Willem III en een consequentie daarvan: Pruisisch heerlijk gezag in Hoge en Lage Zwaluwe, 1702-1754* (Hilversum 2013).
- Pelgrim, E.J., 'Hilversumse dwangarbeiders in Münsterland', *Hilversums Historisch Tijdschrift 'Eigen Perk'* 22 (2002) 73-87.
- Peters, C., 'Die Geschichte der Stadt Hamm', www.claus-peters.de/geschichte_hamm.htm (online publicatie).
- Poelgeest, L. van (samenstelling), *De Leidse hoogleraren en lectoren 1575-1815. Deel 3 De rechtenfaculteit* (Leiden 1984).
- Poelgeest, L. van (samenstelling), *De Leidse hoogleraren en lectoren 1575-1815. Deel 5 De letterenfaculteit* (Leiden 1985).
- Poelgeest, L. van, 'De raadsheren van de Hoge Raad van Holland, Zeeland en West-Friesland in de achttiende eeuw', *BMGN* 103 (1988) 20-51.
- Porta, A., *Joan en Gerrit Corver. De politieke macht van Amsterdam, 1702-1748* (Assen-Amsterdam 1975).
- Prak, M., *Gezeten burgers. De elite in een Hollandse stad, Leiden 1700-1780* (Amsterdam-Dieren 1985).
- Raad van State 450 jaar (Den Haag 1983).
- Rappard, W.A. van, *Briefwisseling tussen Simon van Slingelandt en Sicco van Goslinga 1697-1731* (RGP, Kleine serie 46) (Den Haag 1978).
- Rijn, M.E., 'Wroeten in de vroedschap. Delftse regentenfamilies in de eerste helft van de 18^e eeuw' (ongepubliceerde doctoraalscriptie Leiden 1985).
- Roberts, B. en W. Otterspeer, 'Onderwijs en wetenschap', in: R.C.J. van Maanen en S. Groenveld (eds.), *Leiden* (Leiden 2003) 193-215.
- Roelants, H.A.M., *Gulden Boek van Schiedam. Deel I* (Amsterdam 1900).
- Roessingh, H.K., 'Landbouw in de Noordelijke Nederlanden 1650-1815', in: (N)AGN 8 (Haarlem 1979) 16-72.
- Rogier, L.J., 'De Ware Vrijheid als oligarchie', in: G.A.M. Beekelaar e.a. (eds.), *Vaderlands verleden in veelvoud* (Den Haag 1975) 292-311.
- Romein, J., 'Algemene Inleiding', in: AGN I (Utrecht-Antwerpen 1949) ix-xxix.
- Romein, J., *Het vergruisde beeld* (Haarlem 1939).
- Romein, J., 'Spieghelel Historiael van de Tachtigjarige Oorlog', in: G.A.M. Beekelaar e.a. (eds.), *Vaderlands verleden in veelvoud* (Den Haag 1975) 105-140.
- Roon, G.C.J. van, *Macht en gewoonte in het Delftse stadsbestuur (1672-1702)* (Delft 2014).
- Roorda, D.J., *Partij en Factie. De oproeren van 1672 in de steden van Holland en Zeeland, een krachtmeting tussen partijen en facties* (Groningen 1978).
- Roorda, D.J., *Ambassadeur in de Lage Landen. William Temple Observations upon the United Provinces* (Bussum 1978).
- Roorda, D.J., "'Le secret du Prince". Monarchale tendenties in de Republiek 1672-1702', in: A.C.J.M. Gabriëls (ed.), *Rond prins en patriciaat* (Weesp 1984) 172-192.

- Rowen, H.H., *John de Witt, Grand Pensionary of Holland, 1625-1672* (Princeton 1978).
- Schmidt, C., *Om de eer van de familie. Het geslacht Teding van Berkhout 1500-1950, een sociologische benadering* (Amsterdam 1986).
- Schnitzeler, J.W., *Status op zijn Hollands: de bewoners van het Lange Voorhout en hun buitenplaatsen en tuinen tussen 1650-1750* (ongepubliceerde bachelorthesis Universiteit Utrecht 2011).
- Schotel, P., 'Inleiding', in: *Inventaris archief Generaliteitsrekenkamer* (Den Haag 1979).
- Schutte, G.J., *Mr. Groen van Prinsterer* (Goes 1977).
- Schutte, G.J., *Oranje in de achttiende eeuw* (Amsterdam 1999).
- Schutte, O., *Repertorium der Nederlandse vertegenwoordigers residerende in het buitenland 1584-1810* (Den Haag 1976).
- Schutte, O., *Repertorium der buitenlandse vertegenwoordigers, residerende in Nederland 1584-1810* (Den Haag 1983).
- Slingelandt, S. van, *Staatkundige geschriften, opgesteld en nagelaaten door Mr. Simon van Slingelandt. Deel 3* (Amsterdam 1785).
- Smidt, J.Th. de e.a. (eds.), *Van tresorier tot thesaurier-generaal. Zes eeuwen financieel beleid in handen van een hoge Nederlandse ambtsdrager* (Hilversum 1996).
- Smit, C., *De buitenlandse politiek van Nederland. Deel 1 De Republiek der Verenigde Nederlanden* (Den Haag 1914).
- Smit, J.G., 'De ambtenaren van de centrale overheidsorganen der Republiek in het begin van de zeventiende eeuw', *TvG* 90 (1977) 378-390.
- Sprenger, R.M., 'De thesaurier-generaal aan zijn bureau en op dienstreis', in: J.Th. de Smidt e.a. (eds.), *Van tresorier tot thesaurier-generaal* (Hilversum 1996) 137-222.
- Stevens, Th.A., *De Rekenkamer* (Leiden-Antwerpen 1979).
- Stork-Penning, J.G., *Het grote werk. Vredesonderhandelingen gedurende de Spaanse Successieoorlog 1705-1710* (Groningen 1958).
- Strzelczyk, S.W.R., 'Schiedamse regenten 1710-1740' (ongepubliceerde doctoraalscriptie Universiteit Leiden 1983).
- Suijkerbuijk, J.A.S.M. en W.E. Meiboom, 'Inleiding', in: (Voorlopige) *Inventaris van het archief van Anthonie van der Heim* (Den Haag 1983) v-xxiv.
- Sypesteijn, J.W. van, 'Gelukkig hij, die zonder bezigheden, op zijner vaad'ren erve een eerzaam leven slijt' (12 november 1743) door W. van Haren opgedragen aan Van der Heim, *Algemeene Konst- en Letterbode* 1851, nr 14. Tegenwoordige staat (zie Hedendaagsche historie).
- Tex, J. den en A. Ton, *Johan van Oldenbarnevelt* (Den Haag 1980).
- Thomassen, Th.H.M.P., *Instrumenten van de macht. De Staten-Generaal en hun archieven, 2 delen.* (Den Haag 2015).
- Troost, W., *Stadhouder-koning Willem III. Een politieke biografie* (Hilversum 2001).
- Toussaint, B. en P. van der Velde (eds.), *Aspecten van de historische biografie* (Kampen 1992).
- Veen, S. van der, *Een Spaanse Groninger in Marokko. De levens van Johan Willem Ripperda (1682-1737)* (Amsterdam 2007).
- Veenendaal jr., A.J., 'De Republiek voor het laatst als grote mogendheid, 1702-1727', in: (N)AGN 9 (Haarlem 1980) 16-30.
- Veenendaal jr., A.J., *Inventaris van het archief van Anthonie Heinsius, raadpensionaris van Holland en West-Friesland* (Den Haag 2001).
- Veenendaal jr., A.J., *De briefwisseling van Anthonie Heinsius, 1702-1720. 19 delen* (RGP, Grote serie 158) (Den Haag 1976-2001).
- Veenendaal jr., A.J., 'Who is in charge here? Anthonie Heinsius and his role in Dutch politics', in: J.A.F. de Jongste en A.J. Veenendaal jr. (eds.), *Anthonie Heinsius and the Dutch Republic 1688-1720* (Den Haag 2002) 11-24.
- Veldhuijzen, Sv.E., *Ongetiteld manuscript over de Latijnse school in Den Haag* (Den Haag zij).
- Vorst, M.T.J. van der, 'Godsdienstige leven buiten het protestantisme in de 18de eeuw', in: (N)AGN 9 (Haarlem 1980) 345-360.
- Vos, J.G. de, 'De Tweede Groote Vergadering (1716-1717)', *BVGO*, 3^e serie vol. 9 (1896) 276-351.
- Vos, M. de, 'De bibliotheek van de Leidse regent Abraham van Gerwen (1663-1727)', *Leids Jaarboekje* 107 (2015) 90-118.

- Vries, B.H. de, *Inventaris familie Van Andringa De Kempenaer*, Tresoar.nl; www.spanvis.nl.
- Vries, J. de en A.M. van der Woude, *Nederland 1500-1815. De eerste ronde van moderne economische groei* (Amsterdam 2005).
- Vries, O., 'Geschapen tot ieders nut. Een verkennend onderzoek naar de Noord-Nederlandse ambtenaar in de tijd van Ancien Regime', *TvG* 90 (1977) 328-349.
- Vries, O., 'Klerken ter griffie van de Staten-Generaal in de achttiende eeuw. Een prosopografisch onderzoek', *BMGN* 96 (1981) 26-70.
- Wagenaar, F.P., "Dat de regering niet en bestaat by het corpus van de magistraet van Den Hage alleen". *De Sociëteit van 's-Gravenhage* (1587-1802). Een onderzoek naar bureaucratisering (Hilversum 1999).
- Wagenaar, J., *Vaderlandsche Historie vervattende de geschiedenissen der nu Vereenigde Nederlanden in sonderheid die van Holland van de vroegste tijden af. 21 delen.* (Amsterdam 1747-1759).
- Wessels, L.H.M., 'Jan Wagenaar (1709-1773). Bijdrage tot een herwaardering', in: P.A.M. Geurts en A.E.M. Janssen, *Geschiedschrijving in Nederland. Deel I: Geschiedschrijvers* (Den Haag 1981) 117-140.
- Westermann, G., *Grosser Atlas zur Weltgeschichte* (Braunschweig 1972).
- Wijn, H. van e.a., *Bijvoegsels en aanmerkingen voor het negentiende deel der Vaderlandsche Historie van Jan Wagenaar* (Amsterdam 1796).
- Wijn, H. van e.a., *Bijvoegsels en aanmerkingen voor het twintigste deel der Vaderlandsche Historie van Jan Wagenaar* (Amsterdam 1796).
- Wijsenbeek-Olthuis, Th., *Achter de gevels van Delft. Bezit en bestaan van rijk en arm in een periode van achteruitgang (1700-1800)* (Hilversum 1987).
- Wijsenbeek-Olthuis, Th., *Het Lange Voorhout. Monumenten, mens en macht* (Zwolle 1998).
- Wit, C.H.E. de, 'De Nederlandse revolutie van de 18^e eeuw en Frankrijk', *Documentatieblad Werkgroep Achttiende Eeuw* 11/12 (1971) 29-51.
- Wit, H.A.M. de, 'Formele positie en bevoegdheden van de thesaurier-generaal', in: J.Th. de Smidt e.a. (eds.), *Van tesorier tot thesaurier-generaal* (Hilversum 1996) 111-135.
- Woltjer, J.J., 'Het beeld vergruisd?', in: G.A.M. Beekelaar e.a. (eds.), *Vaderlands verleden in veelvoud* (Den Haag 1975) 172-181.
- Zwitzer, H.L., *'De militie van den staat'. Het leger van de Republiek der Verenigde Nederlanden* (Assen 1991).

Register van persoonsnamen

- Aalbers, J., auteur 18
- Aerssen, François, heer van Sommeldijk (1572-1641), diplomaat 119
- Aitzema, Lieuwe van, auteur 47
- Almonde, Adriaan van (?-1659), pensionaris van Den Briel 109
- Amelot de Chaillou, Jean Jacques (1689-1749), Frans minister van buitenlandse zaken 133, 143
- Amerongen zie Borre
- Andringa, Romelia van (1672-1743) 200
- Anjou, Filips van (1683-1746) 52
- Anna van Hannover (1709-1759), dochter van George II, echtgenote van Willem IV 82
- Anne (1665-1714), koningin van Groot-Brittannië (1702-1714) 50
- Anna (1576-1625), nicht van Joan Willem, hertog van de Palts, Gulik, Berg en Kleef 124
- Annsun, commies 94
- Assendelft, Jacob van (1692-1752) lid R.v.St. 85
- Assendelft, Willem van (1693-1740), resident in de Oostenrijkse Nederlanden 79, 94-95, 131, 185, 192
- August II van Saksen (1670-1733), keurvorst van Saksen en koning van Polen 79
- August III van Saksen (1693-1763), keurvorst van Saksen en koning van Polen 79-80
- Aylva, Hobbe van (1696-1772), generaal 162
- Aylva, Tjeerd van (1712-1757), Fries gedeputeerde ter St.-Gen. 135, 162
- Back, Jan de (1698-1766), geheimsecretaris van Willem IV 172
- Backer, Cornelis Jansz. (1692-1766), secretaris van de Amiraliteit van Amsterdam 130
- Bacquere, Augustinus de, docent Latijnse school te Den Haag 39
- Baggelaar, Catherina, 25, 198
- Bakkers, aannemer 94
- Bambeeck, Nicolaas van (1665-1722), burgemeester van Amsterdam 51
- Bartstra, J.S., auteur 16
- Bassecour, Jacob de la (1664-1748), pensionaris van Amsterdam 18, 21, 102, 104-106, 117-118, 120, 123, 125, 127, 129-130, 133, 140-142, 144, 146-149, 151, 153, 159-161, 170, 173, 175, 177-179, 186, 188, 193, 195
- Bassecour, Jan de la (1696-1753), thesaurier-generaal 1738-1746 159, 178
- Bassecour, Nicolaas de la, Waals predikant en vader van Jacob 118
- Beaumont, Arnoudina van (1635-1702) 43
- Beaumont, Catharina van (1637-1730) 43-45
- Beaumont, Herbert van (1607-1679), secretaris van de St.v.Holl. 119
- Beaumont, Simon van (1640-1726), geëmmiteerde raad van Holland 44
- Beekhuise, A. van, contraroleur van de bodens 43
- Beest, Johan van, Delfts notaris 25
- Bempden, Aegidius van den (1669-1737), lid vroedschap en burgemeester van Amsterdam 55, 104
- Bentinck, familie 36
- Bentinck, Amalia Catharina, barones (1719-1756) 46
- Bentinck, Hans Willem, graaf van Portland (1649-1709), lid Hollandse Ridderschap 36, 50, 162
- Bentinck, Jane Martha, gravin van Portland (1672-1751) 11, 117
- Bentinck, Willem, heer van Rhoon en Pendrecht (1704-1774), lid Hollandse Ridderschap 11, 17, 22, 36, 104-105, 117, 120, 140, 145, 147-148, 160-162, 171, 173, 182, 187, 194
- Bergsma, Adrianus (1702-1780), Fries gedeputeerde ter St.-Gen. 172
- Berkel, Willem van, Delfts regent 48
- Berkhout, Adrianus, docent Latijnse school te Den Haag 39

- Beverning, Hieronymus van (1614-1690), Gouds regent en diplomaat 41, 87
- Bicker, Cornelis (1592-1654), Amsterdams regent 119
- Bicker van Swieten, Elisabeth 36
- Bie, Isbrand de, burgemeester van Leiden 55
- Bije, Josina Maria de 48
- Bije, Sebastiaen Thierry de, Haags notaris 180
- Bilderdijk, W., auteur 14-15
- Bisdom, Jacob (1696-1762), pensionaris van Delft 117, 120
- Blaespiel, Werner von (1615-1681), Pruisisch gezant 41
- Bleijswijk, Frans 28
- Bleiswijk, Dirck van (1634-1671) 33
- Bleiswijk, Dirk Adriaanz. van (1577-1631), Delfts regent 25
- Bleiswijk, Margaretha (Grietje) van (1617-1701) 25, 29, 199
- Bleiswijk, Johanna van 75
- Blocquerije, Suzanna Sophia van de 45
- Blok, P.J., auteur 16
- Blondel, adviseur van de keurvorst van de Paltz 126
- Bocxhooren, Engel Leendertsz. 28
- Boekholt, Anna van 26, 198
- Boerhaave, Herman 179
- Boetzelaer, Jacob Godefroy van den (1680-1736), lid Hollandse Ridderschap 100, 102, 105, 118
- Boetzelaer, Jacob Filip baron van den (1711-1781), gezant Republiek in Londen 130, 165, 172
- Bommel, Cornelis van, directeur vestingwerken uit Bergen op Zoom 93
- Born, F.N.V., lid van de St.-Gen. 92, 93
- Borre van Amerongen, Coenraad van (1675-1724), gecommiteerde in de GRK 68, 203
- Bosschaert, Anna 27, 199
- Bout, Pieter (1693-1778), Zeeuws gedeputeerde ter St.-Gen. 203-204
- Braets, Adriaan, lid vroedschap van Dordrecht 177
- Briel, Paulus, weesmeester te Delft 29
- Broeck, Pieter van den (1702-1761), lid vroedschap van Haarlem 170
- Broeck, heer van Vrijenhooven, Willem van den (1702-1765) 36
- Bruggeman, M., auteur 188, 194
- Bruin, G. de, auteur 119
- Brunt, A.J., archivaris Huisarchief Twickel 151
- Buitenhem, Johan van (?-1736), lid R.v.St. 85
- Burch, Coenraad (1623-1669), thesaurier-generaal 51
- Burman, Kasper (1695-1755), Utrechts gedeputeerde ter St.-Gen. 154
- Burmania, Barthold Douwe van (1695-1766), gezant bij de keurvorst van de Palts en in Wenen 126, 131, 173, 184, 191
- Burmania, Duco van (1687-1746), gecommiteerde in de GRK 67
- Burmania, Gemme Onuphrius van (1697-1759), kolonel en opperstalmeester van Willem IV 171
- Buteux, Pieter (1702-1762), Zeeuws gedeputeerde ter St.-Gen. 160, 171
- Buys, Abraham (1699-1760), onderhandelaar op de conferentie van Antwerpen 106-107, 131
- Buys, Paulus (1531-1594), raadpensionaris van Holland 17
- Buys, Willem (1661-1749), secretaris van de Staten van Holland 11, 16, 89, 102, 106, 108-109, 111-112, 118-119, 131, 179
- Caen, Andries, ontvanger van de stad Meenen 68, 70
- Calkoen, Cornelis (1696-1764), Staats gezant in Saksen 173
- Carbasius, Hendrik (1688-1748), gecommiteerde raad van Holland 170
- Carteret, John (1690-1763), eerste graaf van Granville 156-157, 173-174
- Cats, Jacob (1577-1660), raadpensionaris van Holland 13, 19, 100, 109-110, 112-113, 181
- Catz, Willem Maurits zie Colster
- Chauvelin, Germain Louis (1685-1762), Frans staatssecretaris van buitenlandse zaken 133
- Chesterfield, Philip Dormer (1694-1773), vierde graaf van Stanhope, Brits ambassadeur en minister in de Republiek 82, 174-176
- Chijs, Theodora van der (1595-1660) 24, 28-29
- Citters, Josine Christina 131
- Cleeff, Abraham Jacobsz. van (?-1670) 25
- Cleeff, Anna van (?-1674) 25, 198
- Clercq, Pieter le, auteur 13
- Cloots, J.P., Amsterdams koopman 55
- Coccejus, Henricus (?-1710), secretaris van de GRK 65-66
- Colster, Willem Maurits van Catz, heer van, gecommiteerde in de GRK 72, 75-76, 201-202
- Compton, Spencer (1673-1743), eerste graaf van Wilmington, Brits staatsman 156

- Corcellis, Sara 200
- Corver, Gerrit (1690-1756), burgemeester van Amsterdam 102, 104
- Corver, Joan (1628-1716), burgemeester van Amsterdam 102, 104
- Costa, I. da, auteur 14
- Cracht, Martinus van der, advocaat-fiscaal civiel bij het Hof van Holland 170
- Cretser, Gijsbert de, Haags notaris 44
- Creyghton, Johannes (1665-1738) 44, 200
- Croeser, Cornelia (1628-1688) 30, 32, 139
- Croeser, Elisabeth (1624-?) 29
- Croeser, Jan 29
- Croeser, Pieter Adriaansz. (1594-1677), Delfts regent 29-31
- Croeser, Wilhelmina (1617-1653) 32
- Cromwell, Oliver (1599-1658), Brits staatsman 119
- Cronström, Isaac Kock (1661-1751), generaal 175
- Cuvelier, graaf van 95
- Damen van der Graft, Lijsbeth (1583-1662) 25
- Delen, Jacob Johan van 70, 76, 202-203
- Deursen, A.Th. van, auteur 19, 56, 86, 99-100, 188, 195
- Dieu, Daniel de (1694-1765), gedeputeerde naar conferentie van Antwerpen 131-132
- Dijkvelt, Everhard van Weede, heer van (1626-1702) 50
- Does, van der, familie 26
- Does, Gerlach Jan Doys, heer van beide Noordwijken (1732-1810) 42, 46, 199
- Does, Johan van der (1694-1749), Gouds regent, thesaurier-generaal (1746-1749) 26, 36
- Doesburgh, ds. 45
- Dolen, Dominicus van, ontvanger van Bouchain 69, 201
- Doublet, familie 76
- Doublet, Filips, heer van St Annaland (1635-1701), ontvanger-generaal 36
- Doublet (sr.), Filips, heer van St Annaland (1590-1660), ontvanger-generaal 76
- Doublet, Johan, heer van St Annaland (1580-1650), ontvanger-generaal 76
- Driebergen, Maurits graaf van Nassau, heer van, gecommiteerde in de GRK 68, 76, 201-203
- Dullaer, Geertruut 199
- Drummond, John (1676-1742), Brits onderhandelaar in Antwerpen 132
- Dun, van 204
- Duncan, Johan (1690-1753), vertrouweling Willem IV 83, 134, 150, 187-188, 194
- Dussen, van der, familie 36
- Dussen, Alida Jansdr. van der 28
- Dussen, Bruno van der (1660-1742), pensionaris van Gouda 89, 119
- Dussen, Jacob Adriaansz. van der, veertigraad van Delft 35
- Duyck, Anthonie (1560-1629), raadpensionaris van Holland 19, 99
- Duyck, Caesar 28
- Duyn van 's Gravenmoer, Adam Adriaan van der (1681-1753), lid Hollandse Ridderschap 100
- Egmond van der Nijenburgh, Johan van (1684-1745), gecommiteerde in de GRK 170, 203
- Elias, J., auteur 21
- Esch, Van, rentmeester 43
- Fabricius, Albert (1676-1736), pensionaris van Haarlem 55
- Fabricius, Willem (1709-1749) 102
- Fagel, familie 21, 36, 117, 170
- Fagel, Cornelis Gerrit 117
- Fagel, François, (de Oude) (1659-1746), griffier St.-Gen. 17, 51, 81, 83, 89-90, 102, 107, 117, 119, 140-142, 167-170, 182, 184, 191
- Fagel, Françoise 36
- Fagel, Gasper (1634-1688), raadpensionaris van Holland 17
- Fagel, Hendrik, (de Oude) (1706-1790), griffier St.-Gen. 21-22, 46, 147, 180-181, 198
- Fagel, Margaretha 168
- Fagel, Maria Françoise 117
- Faille, Johan de la (1628-1713), schout te Delft 35
- Fannius, Daniël (?-1716), Zeeuws regent 50
- Fénelon, Gabriel Jacques de Salignac, markies de (1688-1746), Frans ambassadeur 18-19, 102, 104, 106, 117, 124, 128, 133, 142, 144, 145-146, 152
- Fijck, Adriaan (1630-1685), veertigraad Delft 32
- Filips II (1527-1598), koning van Spanje 59
- Filips V, Filips van Anjou (1683-1746), koning van Spanje 53
- Flavius, Josephus, auteur 47
- Fleury, kardinaal André-Hercule de (1653-1743), Frans minister 127, 133, 143, 164
- Frederik I (1657-1713), koning van Pruisen 82
- Frederik II (1612-1786), koning van Pruisen 116, 139, 156

- Frederik III (1415-1493), Roomskoning en keizer 124
 Frederik Hendrik, prins van Oranje (1584-1647) 82, 113, 119
 Frederik Willem I (1688-1740), koning van Pruisen 82, 115-116, 125, 127-128
 Fries, Feltrum de 45
 Fruin, R., auteur 15-16
 Fouw jr., A. de, auteur 17
- Geelvinck, Lieve (1676-1743), burgemeester van Amsterdam 18, 102, 104-106, 145, 148
 George II (1683-1760), koning van Groot-Brittannië 82, 129, 140-142, 155-158, 165, 173-174, 176-177, 187, 193
 George van Denemarken (1653-1708), echtgenoot van Anna van Engeland 50
 Gerlacius, Tjaard Adriaan (1682-1759), Gronings gedeputeerde ter St.-Gen. 141
 Gerwen, Abraham van (1663-1727), Leids regent 47-48
 Gevaerts, Maria Arnoldina (1728-1793) 45, 199
 Gevaerts, Paulus 45
 Geyl, P., auteur 14, 16-18, 103-104, 120, 154, 172, 187, 194
 Gilles, Jacob (ca.1691-1765), pensionaris van Haarlem, tweede griffier St.-Gen. 11, 16, 18, 100, 110, 112, 117, 120, 129, 170, 174, 177-178, 181, 186, 193
 Goes, Adriaan van der (1649-1721), burgemeester van Delft 102
 Goes, Filips van der (1682-1747), secretaris van de GRK 68-71, 106-107, 185, 192, 201-204
 Gordon, Robert (1651-1724), burgemeester van Schiedam 26
 Goslinga, Sicco van (1664-1731), Fries gedeputeerde ter St.-Gen. 79, 81, 86, 88, 90, 117
 Graeff, Alida de, vrouwe van Heemstede 36
 Graeff, Andries de (1611-1678), burgemeester van Amsterdam 36
 Graft, Lijsbeth Damen van der 25
 Graswinkel, Maerten, weesmeester te Delft 29
 Groen van Prinsterer, G. (1801-1876), auteur 14
 Groenewegen, Adriaan Christiaansz., veertigraad te Delft 35
 Groenveld, S., auteur 19, 188, 195
 Gronovius, Jacobus (1645-1716), rector magnificus Universiteit Leiden 40
 Groot, Hugo de (1583-1645), auteur en 119
- Haarsma, president Mindergetal 93
 Haeften, Willem van (1690-1730), gecommiteerde in de GRK 68, 203
 Haen, Johan de, pensionaris van Haarlem 119
 Haersolte tot de Oldenhof, Wolter Johan van (1690-1746), drost van Salland en Overijssels gedeputeerde ter St.-Gen. 134
 Halewijn zie Teresteyn van Halewijn
 Ham, juffrouw van, hospita Anthonie van der Heim 141
 Hamel Bruininx, Jacob Jan (1661-1738), gezant in Oostenrijk 130
 Hansteijn, ds. 91
 Haren, Onno Zwier van (1713-1779), lid R.v.St. 154
 Haren, Willem van (1710-1768), Fries gedeputeerde ter St.-Gen. 41, 140, 162, 171
 Harrington, William Stanhope, eerste graaf van (1690-1756), Brits minister 127
 Heeckeren van Brantsenburg, Walraven Robbert, baron van (1704-1758), Zutphens ridderschap 140, 142
 Heeckeren van Roderlo, Assueer, baron van (1699-1767), lid raad van Zutphen 160-161
 Heim, van der familie 23-25, 35, 37
 Heim, Adam van der (stamvader) 23-24, 198
 Heim, Adam van der (1644-1728), lid vroedschap van Schiedam 26, 198
 Heim, Anthonie van der (geb 1652) 33, 199
 Heim, Anthonie van der (1724-1725) 45, 199
 Heim, Anthonie van der (1693-1746) passim
 Heim, Anthonie Gerritz. van der (1653-1714), vader Anthonie 27-28, 33, 35-37, 42, 199
 Heim, Catharina van der (1729-1771), dochter Anthonie 45-46, 180-181, 199
 Heim, Clara van der (1649-1695) 27, 29, 33, 198
 Heim, Cornelia van der 26
 Heim, Cornelis van der (?-1648) 199
 Heim, Dirk van der (1643-1674) 25, 198
 Heim, Elisabet van der (1642-?) 25, 198
 Heim, Gerard van der (geb 1684) 37, 198
 Heim, Gerrit van der (?-1682), lid vroedschap van Delft 24-25, 27-33, 199
 Heim, Hendrik van der (?-1667), lid vroedschap van Schiedam 24-25, 27-28, 199
 Heim, Hendrik van der, lid vroedschap in Schiedam 27
 Heim, Herbertina van der (1731-1798), dochter Anthonie 42, 45-46, 180-181, 199

- Heim, Hendrik Jacob, baron van der (1824-1890), staatsman 22, 49
- Heim, Jacob van der (1727-1799), zoon van Anthonie 42, 45-49, 180, 199
- Heim, Jacoba Gerarda van der (1694-1697) 37, 199
- Heim, Johan van der (1680-1753), Schiedams burgemeester 26, 199
- Heim, Johan Adriaan, baron van der, heer van Duijvendijke (1791-1870), staatsman 49
- Heim, Johannes van der (1646-1688) 27, 199
- Heim, Maria Adriana van der (1686-1714) 22, 37, 44, 46, 180, 198
- Heim, Paulus van der (1753-1823), staatsman 49
- Heim, Rötger van der 24-25
- Heim, Rutger van der (1645-1673) 23-25, 27, 184, 190-191, 198
- Heim, Rutger van der 198
- Heim, Theodora van der (geb 1652) 24, 29, 33
- Heinsius, Adriaan (1615-1679), veertigraad van Delft 31-32
- Heinsius, Anthonie (1641-1720), raadpensionaris van Holland 17, 21, 33, 36-37, 42, 46-47, 50-51, 53, 65-66, 78, 89, 90, 100-102, 104, 119, 150, 168, 184-186, 188, 192-194
- Heinsius, Catharina (1651-1706) 33, 36-37, 184, 191, 199
- Heinsius, Cornelis 204
- Heinsius, Maria 42
- Heinsius, ontvanger 201
- Hendrik Casimir II, graaf van Nassau-Dietz (1664-1696), Fries stadhouder 43
- Hessen-Kassel, George van 83, 134
- Hessen-Kassel, Marie Louise (1688-1765), echtgenote van Johan Willem Friso 93
- Heumen, Walraad van Steenhuijs, vrijheer van, geëmmiteerde in de GRK 68, 203
- Hoey, Abraham van (1684-1766), ambassadeur Republiek in Frankrijk 127, 132-134, 143, 173, 176, 179
- Hoflandt, Aletta (1646-1670) 200
- Hogelande, Kornelis van 102
- Hogelander, heer van 130
- Hogendorp, van, ontvanger-generaal 70, 204
- Hogendorp, Dirk van 14
- Hogendorp, Willem van (1735-1784), lid vroedschap van Rotterdam 14
- Hogenhouck, Maarten Pietersz. (1645-?), veertigraad te Delft 3
- Hogerbeets, Rombout (1561-1625), pensionaris van Leiden 119
- Hompesch van Genderen, Vincent Willem (?-1765), lid Hollandse Ridderschap 105
- Hooft, P.C., auteur 47
- Hooft, Willem (1661-1740), burgemeester van Delft 66
- Hooft, 't (weduwe), koopvrouw in houtwaren 94
- Hoop, Adriaan van der (1701-1767), secretaris GRK 1727-1737 en R.v.St. 65, 70, 89-90, 106-107, 117, 148
- Hoop, Joan Cornelis van der (1742-1825), advocaat-fiscaal van de Admiraliteit te Amsterdam 148
- Hooreman-Brouwers, mevr. 42
- Hoorn, Hendrik van (1687-1759), Zeeuws gedeputeerde ter St.-Gen. 140
- Hoornbeeck, Isaac van (1656-1727), raadpensionaris van Holland 51, 78, 89-90, 97, 100, 118
- Hop, familie 36
- Hop, Cornelis (1685-1762), ambassadeur in Frankrijk 79
- Hop, Cornelis (1709-1772), burgemeester van Amsterdam 102, 129
- Hop, Hendrik (1686-1761), gezant in Groot-Brittannië 90, 127, 129-130, 140, 157, 173
- Hop, Jacob (1654-1725), thesaurier-generaal 1700-1725 51, 91, 119, 168, 185, 192, 203
- Hop, Johan (1709-1772), secretaris R.v.St. 1748-1753 en thesaurier-generaal 1753-1769 91
- Hove, Cornelis ten (1658-1694), secretaris van de GRK 1684-1694 66
- Hove, Nicolaas ten (1693-1738), secretaris van de R.v.St. 79, 85-86, 89-92, 95-96, 102, 106-107, 117, 152
- Huydecoper van Maarseveen, Joan (1625-1704), burgemeester van Amsterdam 50
- Huygens, Constantijn, heer van Suijlichem (1596-1687) 28, 76, 119
- Huygens, Geerttruid (gehuwd met Filips Doublet sr.) 76
- Huygens, Suzanne (1637-1725), gehuwd met Filips Doublet 76
- Iddekinge, Anthony Adriaan (1711-1789), Gronings gedeputeerde St.-Gen. 161
- Itsma, Wybrand van (1693-1759), Fries gedeputeerde ter St.-Gen. 161-162, 164, 172, 184, 191
- Jacobsz, Anthonie 29
- Jacobson, Johan 161

- Jacobus II (1633-1701), koning van Groot-Brittannië 165
- Jacobus Frans Eduard Stuart (1688-1766), the Old Pretender 165
- Jan III, hertog van Kleef 124
- Jens, Johannes, docent Latijnse school te Den Haag 39
- Joan Willem (1562-1609), hertog van de Palts, Gulik, Berg en Kleef 124
- Johan Willem Friso, prins van Oranje-Nassau (1687-1711), stadhouder van Friesland en Groningen 50, 56, 80, 82, 93
- Jonge van Ellemeet, Cornelis de (1646-1721), generaal van de unie 68, 71, 74-77, 202, 203
- Jongste, J. A. F. de, auteur 9, 18, 104
- Jorissen, Th. 15-16, 18, 120, 180
- Karel II (1661-1700), koning van Spanje 52
- Karel VI (1685-1740), keizer 20, 78-79, 115-116, 131, 156
- Karel III Filips (1661-1742), keurvorst van de Palts-Neuburg 124, 126
- Karel (VII) Albrecht van Beieren (1697-1745) 159
- Karel de Stoute (1433-1477), hertog van Bourgondie 59
- Karel Eduard Stuart (1720-1788), the Young Pretender 165-166
- Karel Edzard (1716-1744), vorst van Oost-Friesland 129
- Karel Filips Theodoor hertog van de Palts-Sulzbach 124
- Kempnaer, Danker de (1668-1746) 45, 180, 200
- Kempnaer, Hendrik de (1668-1746) 45, 200
- Kempnaer, Hendrik de (1709-1788), rentemeester te Den Bosch 21, 180, 200
- Kempnaer, Jacob de (1666-1726) 45, 200
- Kempnaer, Johan de (1707-1771) 200
- Keppel, Arnold Joost van, eerste graaf Albemarle (1669-1718), generaal en diplomaat 50
- Klarenbosch, J. van 21
- Kluit, A., auteur 14
- Kok, J., auteur 13
- Kolyn, K., auteur 12
- Larrey, Thomas Isaac de (1703-1795) 122-123, 176
- Leeuw, Diederick de, gecommiteerde in de GRK 69, 72, 76, 201-203
- Leidekker, François 69, 75-76, 201-202
- Lenders, P. 132
- Lescynski, Stanislaus 79
- Leu de Wilhelm, David le 119
- Lobry, Laurens, opzichter 92
- Lodewijk XIV (1638-1715), koning van Frankrijk 52-53, 55
- Lodewijk XV (1710-1774), koning van Frankrijk 143, 159, 164-166, 175
- Lodewijk Napoleon (1778-1846), koning van Holland 13
- Luisius, Abraham George 124-125, 127-128
- Luzac, E. 14
- Lynden, Adriaan van (1674-1754), burggraaf van Nijmegen, gedeputeerde ter St.-Gen 88, 90, 162
- Maaswijk, Pancras Mattheus, rector Laijnse school in Den Haag 39
- Maillebois, Jean Baptiste François Desmarets markies van (1682-1762) 143, 158
- Manrique de Lara, Adriana (?-1667) 28-29
- Manrique de Lara, Anthonie, heer van Maasdam (1580-1638) 28
- Manrique de Lara, Clara (1626-1653) 28
- Manrique de Lara, Elijsabeth 28
- Manrique de Lara, Jacomina (?-1656) 24-25, 28-30, 199
- Marcus, Pieter (1673/74-1744), pensionaris van Leiden 118
- Maria, erfdochter van Willem, hertog van Gulik en Berg (1491-1543) 124
- Maria van Bourgondië (1457-1482) 59
- Maria Theresia (1717-1780), keizerin Oostenrijk 131-132, 139-142, 158-159, 163-164, 166, 172, 176, 187, 193
- Mark, Adolf graaf van der 23
- Maurits, prins van Oranje (1567-1625) 73, 119
- Meiboom, M.E., auteur 104, 170
- Meteren, Emanuel van, auteur 47
- Middelhouck, Alida (1658-1742) 29
- Middelhouck, Nicolaes van (1629-1683) 28-29
- Middelhouck, Pieter van 28
- Milan Visconti, Johan Servaes, baron de (1693-1773) 141, 142, 146, 171
- Mobachius (Mobach) Quaet, Daniel 180-181
- Mogge van Renesse, Peter (1698-1756), lid vroedschap van Zierikzee 160-161, 171
- Mozart, Nannerl (1751-1829) 179
- Mozart, Wolfgang Amadeus (1756-1791), componist 179

- Montese, luitenant-generaal 83, 92-93
- Muinck, B.E. de, auteur 75-76
- Munter, Willem (1682-1759), burgemeester van Amsterdam 104, 173
- Musch, Cornelis 170
- Nassau-Odijk, Willem Adriaen, graaf van (1632-1705) 50
- Neck, Lambert van (1696-1746), pensionaris van Rotterdam 117, 120, 170
- Newcastle, Thomas Pelham Holles, eerste hertog van (1693-1768) 174-176
- Nimwegen, O. van, auteur 10, 18, 21, 120, 145, 148, 180
- Noeij, Nicolaes Jan Hendrick 68, 76, 201-203
- Noodt, Gerard (1647-1725), hoogleraar universiteit te Leiden 38, 41, 47, 49
- North and Grey, William North, zesde baron North en tweede baron Grey 75
- Ockerse, Cornelis Daniel (1674-1728), gecommitteerde in de GRK 203
- Odijk, zie Nassau-Odijk
- Oldenbarnevelt, Johan van (1547-1619), raadpensionaris van Holland 13, 14, 19, 58, 98, 100, 118-119, 154
- Oyens, Abraham (1608-1686), advocaat Hof van Holland 75
- Oyens, Anout 75
- Oyens, Maria (1647-1732) 75
- Pauw, Adriaan (1585-1653), raadpensionaris van Holland 17, 99, 108-109
- Pelham, Henry (1696-1754) 15
- Perizonius, Jacobus (1651-1715) hoogleraar universiteit te Leiden 39, 41-42
- Pesters, Nicolaas (1671-1723), gecommitteerde in de GRK 69-70, 201
- Philomusus Thalassinus, zie Timmerman J. de Pilat, ds. 45
- Pitt 'de Oudere', William (1708-1778) 176
- Poll, Harmen Hendrik van de (1697-1772), burgemeester van Amsterdam 129
- Poll, Jan van de (1668-1745), lid vroedschap van Amsterdam 120, 177
- Polyander van Kerckhoven, heer van Heenvliet, Johan 119
- Ponderus, Anthonie, docent Latijnse school te Den Haag 39
- Porta, A., auteur 18, 102, 105, 120, 145, 148, 154, 180
- Portland zie Bentinck
- Putmans, Gerard 32, 35
- Raet, Dirk de 170
- Randwijck, Steven van (1698-1769), gedeputeerde ter St.-Gen. 161, 171
- Rechteren van Almelo, Adolf Hendrik graaf van (1657-1731), Overijssels gedeputeerde ter St.-Gen. 53, 71
- Rechteren van Gramsbergen, Reinhard Borchard Rutgers graaf van (1702-1780), Overijssels gedeputeerde ter St.-Gen. 135, 140, 160-161, 171
- Reede van, familie 36
- Reede van Ginkel, Frederik van, zoon van Reinhard 145
- Reede van Ginkel, Reinhard van (1678-1747), gezant in Berlijn 121, 123, 125-126, 128, 145, 173
- Reischach, Judas Thaddeus Adam Joannes Baptista Josephus Anthonius von (1696-1782) 158
- Repelaer, Anthony (1689-1746), oudraad van Dordrecht 104, 106, 120, 203, 204
- Ripperda, Johan Willem (1690-1737), gezant in Spaanse dienst 55
- Robinson, Thomas (1695-1770), Brits gezant op de conferentie van Antwerpen 130
- Rogier, L.J., auteur 104
- Romburg, Aegidius, gecommitteerde in de GRK 70
- Romein, J., auteur 11-12, 14
- Rooseboom, Huijbert 36
- Ruysch, Cornelis 64
- Saksen, Maurits van 165
- Sas, Abraham 33, 198
- Schack, Augustus Diederick 48
- Schagen, Simon (1691-1743), lid van vroedschap van Alkmaar 118, 204
- Schonamille, François de 115
- Schoon, Theodorus 48
- Schwartzenberg en Hohenlansberg, Michaël Onuphrius thoe baron van 64, 178, 201
- Schwencke, Thomas 179-181
- Seckendorff, generaal 83, 134
- Segvelt, Gerard van 33, 198
- Segvelt, Johan van 45, 198
- Suijkerbuijk, J.A.S.M., auteur 18, 104
- Slijpe, rentmeester uit Maastricht 92
- Slingeland, rentmeester uit Maastricht 92
- Slingelandt, Elisabeth van 168
- Slingelandt, Govert van (1623-1690), vader van Simon van Slingelandt 43
- Slingelandt, Govert van (1694-1752), burgemeester van Dordrecht 113

- Slingelandt, Simon van (1664-1736), raadpensionaris van Holland 9, 13-15, 17-18, 20, 43, 51, 53-55, 64, 71, 76, 78-83, 86-91, 96-98, 100, 102-106, 109, 116-117, 119, 126, 134, 168-169, 183-184, 186, 188, 190-193
- Sloet tot Borghbeuningen, Timon (1667-1713), lid Overijsselse Ridderschap, gecommitteerde in de GRK 204
- Sluys, Marijtje Jacobsdr. van der 28
- Sluysken, familie 33
- Sluysken, Catharina Anna, gehuwd met Hendrik Fagel (1706-1790), (de Oude) 180, 198
- Sluysken, heer van Ter Horst, Frederik 33, 36, 42
- Sluysken, heer van Ter Horst, Willem (1673-1725) 36, 42, 44, 180, 198
- Sminia, Idzard van (1689-1754), lid van de Staten van Friesland 93
- Smits, Adam Jacob, gecommitteerde in de GRK 204
- Snels, Hieronymus Goudanus, Gouds regent 170
- Snevens, Geertruyd (1670-1737) 200
- Soest- Zuurdeeg, L.J. van 41
- Spiegel, Laurens Pieter van de (1737-1800), raadpensionaris van Holland 17
- Spieghel, Geertruyd 200
- Stair, John Dalrymple, tweede graaf van 157-159
- Stellingwerff, Nicolaas, pensionaris van Medemblik 119
- Steyn, Pieter (1706-1772), raadpensionaris van Holland 55
- Stoke, Melis, auteur 12
- Stork-Penning, J.G., auteur 119
- Tamminga, Eger (1682-1752), Gronings gedeputeerde ter St.-Gen. 88, 171, 172
- Teding van Berkhout, Pieter Paulusz (1643-1713), veertigraad van Delft 32-33
- Tempel, G. van der 21
- Temple, Robert baron Cobham, Brits staatsman 176
- Temple, William (1628-1699), Brits gezant 86
- Teresteyn van Halewijn, François (1676-1751), pensionaris van Dordrecht 17-18, 100-104, 106, 110-111, 113, 120, 122, 140, 154, 173, 175
- Thierens, Anthonie (1613-1673) 32
- Tijdt, François van der 26
- Timmerman, Jan de, auteur 13, 181
- Torck, familie 36
- Torck, Frederik Willem, baron (1691-1761), Gelders regent en gedeputeerde ter St.-Gen. 92
- Torck van Rozendael, Lubbert Adolph, baron (1688-1758), landdrost van de Veluwe 160
- Trembley, Abraham (1710-1784), gouverneur van Willem Bentincks zoons 11
- Trevor, Robert (1706-1783), Brits gezant in Den Haag 16-17, 140, 159, 164-165, 172, 176, 181
- Trip, Dirk (1691-1748), lid vroedschap van Amsterdam 120
- Tromp, Harper Maertensz (1627-1691), burgemeester van Delft 35
- Tulleken, Daniel, burgemeester van Middelburg 48
- Tufnell, Samuel (1682-1758), Brits diplomaat 132
- Tuyll van Serooskerke, Diederik Jacob, baron van, Utrechts regent 161
- Uhlefeld, Anton Corfitz, graaf van 124, 128
- Utenhove, Jacob jonkheer van (1700-1767), Utrechts gedeputeerde ter St.-Gen. 203-204
- Valkenier, Isaac, auteur en rector Latijnse school in Den Haag 45
- Vechoven, Hieronymus van (1660-1739), gecommitteerde in de GRK 201
- Veer, Johan de (1640-1717), secretaris van de GRK 66-69, 185, 192, 201-204
- Vegelin van Claerbergen, Johan (1690-1772), Fries regent 162, 166-167, 176, 178
- Vegelin van Claerbergen, Philip Frederik (1685-1738), Fries regent 66, 81, 83, 90, 135
- Velthuijs, Pieter, gedeputeerde van Alkmaar 55
- Verburgh, Anthonia 25
- Verkaik, Y., auteur 41
- Veth, Cornelia (?-1696) 200
- Vilanders et Pradel, François de, Frans generaal 149
- Ville, abt Jean Ignace de la (1701-17), secretaris van De Fénelon 133, 175
- Vinkesteyn, Alida 198
- Vinkesteyn, Catharina 26, 198
- Visscher, Adolph (1686-1746), pensionaris van Haarlem, in 1730 raad-fiscaal van de Admiraliteit van de Maze 102, 104, 106, 118, 130
- Visvliet, Omar van (1708-1740), gedeputeerde naar conferentie van Antwerpen 131-132
- Vlaminck, gecommitteerde in de GRK 70
- Vlamingh, Johan de 33, 198
- Voet, Johannes (1647-1713) rector magnificus Universiteit Leiden 40
- Vogel, Aper de, zwager van Gerrit van Heim en voogd van diens kinderen 29

- Voigt van Elspe, Moritz Konrad Gisbert Georg Bernhard, baron von (1720-1800) 46, 199
- Vos, Clara de 23, 198
- Vossen, Andries van (1669-1771) 170
- Vreedenburg, Adriaan Jacobsz. van (1714-1759), Delfts regent 107
- Vries, O., auteur 65
- Vries, J. de, auteur 183
- Vrijbergen, Jacobus van (1623-?), gecommiteerde in de GRK 69-70, 201
- Wade, George (1673-1748), Brits generaal 175
- Waeyen, Catharina van der (1694-1763) 20, 43-45, 180-181, 199, 200
- Waeyen, Geertruyd van der (1627-1702) 45, 200
- Waeyen, Geertruida van der (1675-1719) 44, 200
- Waeyen, Jacques van der (1587-1651) 200
- Waeyen, Jacob van der (1666-1743), grietman van Hemelum Oldeferd 43-45, 188, 194, 200
- Waeyen, Johannes van der (1639-1701), predikant 43, 200
- Wagenaar, J., auteur 12-14, 18, 61, 71, 101-102
- Waldeck, Karl August Friedrich, prins von (1704-1763), opperbevelhebber Staatse leger 175, 179-180
- Walpole, Robert (1676-1745) 126, 156-157
- Walpole, Horace (1678-1757), Brits gezant in Den Haag 16
- Wassenaer, Jacob Arend van (1721-1767) 46, 199
- Wassenaer van Doveren, Carel Lodewijk baron van (1685-1751), lid Hollandse Ridderschap 105
- Wassenaer van Duvenvoirde, Arent baron van (1669-1721) 53
- Wassenaer van Obdam, Jacob (1610-1665), lid Hollandse Ridderschap 119
- Wassenaer van Obdam, Johan Hendrik, graaf van (1683-1745), lid Hollandse Ridderschap 81, 88, 90, 100-105, 107, 110-112, 116, 120, 141, 151-153, 155, 170, 173, 182, 186, 188, 192, 194
- Wassenaer van Starrenburg, Pieter baron van (1712-1761), lid Hollandse Ridderschap 55, 100
- Wassenaer van Twickel, Unico Wilhelm, graaf van (1692-1766), lid Hollandse Ridderschap 165-166, 177
- Weede, Everhard van, heer van Dijkvelt (1626-1702) zie Dijkvelt
- Wijsenbeek-Olthuis, T., auteur 36
- Wildt, Hiob de (1637-1704), secretaris van het College ter Admiraliteit 89
- Willem, hertog van Gulik en Berg (1455-1511) 124
- Willem I, prins van Oranje (1772-1843) 39
- Willem III, prins van Oranje (1650-1702) 17, 30, 32-33, 36, 50-52, 56, 82, 97, 115, 119, 165, 187, 194
- Willem IV, prins van Oranje (1711-1751) 11, 17, 56, 80-83, 90, 96, 98, 116, 120, 134-135, 141, 147-148, 154, 160-162, 164, 171-173, 179, 182, 187-188, 194
- Willem V, prins van Oranje (1748-1806) 13, 45-46
- Wit, Andries de (1573-1637), pensionaris van Dordrecht 98
- Witt, Cornelis de (1696-1769), burgemeester van Dordrecht 170, 173
- Witt, Herbertina de (1731-1798) 43, 45, 200
- Witt, Johan de (1625-1672), raadpensionaris van Holland 13-14, 19, 30, 32, 50, 81, 87, 99-100, 109, 119-120, 154, 181
- Witt, Johan de (1618-1676), vader van Herbertina 43-44
- Witt, de (gebroeders) 30
- Woude, A. van der, auteur 183, 190

Register van geografische namen

- Alkmaar 48, 137
Amsterdam 18, 21, 27, 33, 48, 51, 74, 80, 82, 97, 104-106, 110-111, 119-120, 126-127, 129-131, 137, 140, 142, 145, 147, 151-152, 154, 157-159, 177-178, 186, 193
Antwerpen 20, 90, 115, 130-132, 156, 176
Appingedam 42
Ashe 23
Audenaerde 159
Beieren 78, 128, 149
Bentheim 115
Berg 20, 78-79, 97, 115-117, 124-128, 143, 156, 186-187, 193
Bergen op Zoom 72, 93
Berlijn 82, 121, 123, 125, 128, 145
Betuwe 137
Bohemen 164
Bouchain 70, 201
Brandenburg 79
Brebieres 66
Breda 39, 48, 72, 90, 180
Brugge 48, 159
Brussel 48, 59, 75-76, 79, 90, 94-95, 132, 176-177
Cap Breton 174
Cuijk, land van 73
De Doele 93
Delfland 35
Delft 20-21, 24-25, 27-33, 35-37, 39, 42, 47-49, 66, 69, 80, 111, 117, 120, 137, 154, 181, 184, 190-191
Den Briel 48, 134, 159
Den Haag 20-21, 29, 35-37, 39, 41, 43, 45, 47-48, 59-60, 66, 79, 82, 85, 93, 98-99, 115, 127-128, 157-158, 175, 179, 181, 184
Dendermonde 90, 176
Dettingen 160
Deventer 42
Dinther 94
Doelepolder 93
Doornik 90, 92, 176, 201
Dordrecht 39, 44-45, 100-101, 106, 110-113, 137, 140, 152, 154, 157, 159
Drenthe 58, 82
Duisburg 41
Dusseldorf 125, 127
Edinburgh 175
Engeland 15, 17, 30, 36, 51-53, 55, 78-79, 82, 115-116, 127-128, 130, 132, 135-136, 139-141, 143-144, 148, 155-158, 165-166, 174-177, 186-187
Enkhuizen 137
Eupen 92
Franeker 39, 41-42
Frankrijk 12, 15, 30, 51-53, 55, 58, 78-79, 87, 102, 116, 123-124, 126-128, 132, 134, 140, 142-144, 146, 148-149, 155-159, 164, 166, 174, 176-178, 182, 187-188
Frans Canada 174
Friesland 41, 43, 48, 56, 58-59, 69, 82, 84, 88, 93, 135-136, 140, 160-162, 167, 171-173, 175, 178, 191
Geertruidenberg 180
Gelderland 50-51, 56-59, 80, 82-84, 88, 91, 125, 135, 140, 142-143, 150, 160, 161-162, 171-172, 175, 194
Gent 95, 159
Gibraltar 53, 79
Goes 50
Gorinchem 134
Gouda 27, 39, 80, 119, 134, 137, 154
Grave 26, 73
's Gravenzande 82, 115
Groningen (Stad en Lande) 56-58, 82, 84, 88, 93, 140-142, 160-162, 171-172, 175, 194
Groot-Brittannië 52-53, 156-159, 164-166, 173, 175-177
Gulik 20, 78-79, 97, 115-117, 124-128, 143, 156, 186-187, 193

- Haarlem 27, 42, 44, 48, 59, 80, 100, 106, 111, 117-120, 137, 154, 178
 Hamm 20, 23-25, 42, 49, 184, 190-191
 Hannover 51, 139-140, 143, 193
 Heeswijk 94
 Hellevoetsluis 175
 Heusden en Altena (Land van) 137
 Hooge en Lage Zwaluwe 82, 115
 Holland *passim*
 Hondertland 82, 115
 Hoorn 137
 Hulst 94
 Ieper 90
 Ierland 165, 175
 Italië 79
 Keulen 30, 78, 125, 127, 143
 Kleef 79, 116, 124-125
 Knokke (fort) 90
 Kopenhagen 94
 Kortrijk 159
 Leeuwarden 92
 Leiden 15, 20, 26, 29, 33, 38-42, 45, 48, 80, 83, 99, 119, 131, 134, 137, 179, 184, 191
 Lingen 82, 116, 125
 Lippe 23
 Luik 143
 Luxemburg 90
 Maas 85, 90, 116, 122, 125, 206
 Maas en Waal (Land van) 137
 Maasland 32
 Maastricht 57, 85, 90, 92, 125
 Madrid 126
 Mannheim 126
 Mark 79, 116, 125
 Mechelen 59
 Meenen 68, 70, 90
 Menorca 53
 Meurs 82, 115-116, 125
 Middelburg 50, 73, 131
 Namen 90
 Nancy 59
 Naaldwijk 82, 115
 Nieuwpoort 90, 158-159
 Nijmegen 41, 135
 Noorderkwartier 55, 69, 80, 104, 136, 204
 Oegstgeest 41
 Oost-Friesland 20, 78, 97, 116, 128-129, 186-187, 193
 Oostende 55, 90, 158-159
 Oostenrijk 20, 51-52, 78-79, 115, 128, 130, 134, 136, 139-140, 148, 156, 159, 164, 166, 176, 183, 186-187
 Oostenrijkse Nederlanden 75, 82, 130-131, 145, 164-166, 173, 177, 182, 186
 Opper-Gelre 53
 Orange 53
 Oranjepolder 82, 115
 Overijssel 50, 56, 58, 82, 84, 91, 134-135, 140, 144, 150, 160, 161-162, 171, 175, 179, 187, 194
 Overmaze 57
 Palts 78, 124, 126, 143
 Palts-Neuburg 115, 124
 Palts-Sulzbach 124, 126
 Polen 79
 Pruisen 51-52, 55, 78-79, 82, 115-116, 122-126, 128-129, 137, 139-140, 143, 148, 156, 164, 176, 187
 Purmerend 107-108
 Ravensberg 79, 116
 Ravestein 79, 92, 115-116, 124-125
 Rijsel 58-59
 Rotterdam 24-25, 27, 45, 48-49, 80, 104, 117, 119-120, 134, 137, 165, 180, 184,
 Sambre 90
 Sas van Gent 70, 92, 94, 203, 205-206
 Schiedam 24-27, 49, 80, 184, 191
 Schoonhoven 39, 134
 Schotland 165, 175
 Silezië 116, 128, 132, 137, 139, 156, 176
 Sint François polders 92
 Soissons 78
 Spa 179-180, 182
 Spaans Amerika 53
 Spaanse Nederlanden 57
 Spanje 51-52, 55, 78-79, 128, 135, 156
 Staats-Brabant 57, 90
 Staats-Vlaanderen 57, 90
 Stad en Lande zie Groningen
 Steenberg 73
 Sulzbach 124, 126
 Tholen 50
 Tielerwaard 137
 Trier 78
 Turkije 149
 Turijn 126
 Utrecht 33, 41, 53, 56, 58-59, 82, 84, 91, 98, 134-135, 140-142, 160-162, 171, 187, 194

- Venetië 55, 176
Venlo 53, 90
Veurne 90, 92, 205
Vlaanderen 85, 158, 176
Vlissingen 27
Waasten 90
Wateringen 82, 115
Wedde en Westwoldingerland 57, 85
Wenen 79, 128, 132
Westfalen 20, 23, 42, 49, 143, 149, 158-159, 184, 190
Wijnendaal 124
Zeeland 42, 50, 56, 58, 73, 82, 84, 88, 90, 94, 98, 118,
134, 140, 160-162, 171, 175, 179, 187, 194
Zierikzee 75
Zuid Amerika 53, 135
Zuidelijke Nederlanden 27, 52, 55, 71, 79, 87, 92, 115,
130, 157, 159-160, 164-166, 174-177
Zutphen 92
Zweden 78, 149

Curriculum Vitae

Willem Jacobus Dral werd op 16 april 1955 te Hilversum geboren. Na het behalen van zijn diploma HAVO in 1973 aan het Comenius College te Hilversum, volgde hij de opleiding tot docent geschiedenis aan de Vrije Leergangen (MO I en MO II) te Amsterdam. Na zijn opleiding werkte hij korte tijd bij de educatieve afdeling van de NCRV en de afdeling Civiele zaken van de KRO. In 1986 ging hij werken bij de Bedrijfsvereniging voor de Detailhandel (DETAM). Binnen de financiële dienstverlening werkte hij achtereenvolgens bij het ASF, Relan, Interpolis en Achmea in verschillende functies. Voor zijn werk volgde hij verschillende opleidingen zoals opleiding sociale verzekeringen, een pensioenopleiding en proces- en kwaliteitsmanagement. Naast zijn werk begon hij in 1986 aan de studie geschiedenis aan de Universiteit Leiden. Hij behaalde zijn doctoraalexamen in 1989. De afgelopen zestien jaar deed hij onderzoek als buitenpromovendus aan de Universiteit Leiden.